

TARTALOMBÓL:

**A TIKEVIR
évadnyitó
összejövele**
4-6. oldal

**A Közép-Tisza
vidék vízellátásának
története / 6.-7. rész**
7-8. oldal

Nemzetközi projekt-előkészítő workshop

Az elmúlt évek, évtizedek tendenciája alapján a szakembereknek és a lakosságnak fel kell készülnie a rendkívüli hidrometeorológiai helyzetekre, a megoldást pedig nem kizárólag lokális, hanem nemzetközi eszközökkel kell keresni, hiszen a folyók nem ismernek határokat. A Közép-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság szerb, szlovák, ukrán, román, holland és görög vízügyes és területfejlesztési szakemberek együttműködésével pályázatot nyújt be a South East Europe Program felhívására. A pályázat témája: Fenntartható, integrált vízgazdálkodás a klímaváltozás hatásainak kitett transznacionális vízgyűjtőkön. A pályázat tervezett költségvetése 4 millió euró, időtartama 36 hónap.

Az együttműködés előkészítése már egy éve folyik. A partnerek a következő munkaterületek kidolgozását tűzték ki célul:

1. Integrált árvízvédelmi monitoring-, riasztó-, előrejelző- és információs rendszer fejlesztése.
2. A lefolyási viszonyok analízise az éghajlatváltozás figyelembe vételével.
3. Előzetes árvízvesztési becslés.
4. A jelenlegi és tervezett szükségtározók optimalizálása.
5. Árvízi tudatosság növelése.
6. Az árvízvédelmi menedzsment és a földhasználati menedzsment összehangolása.

A program megvalósulása esetén lehetőség nyílik az árvízi felkészülés időelőnyének, a védekezés hatékonyságának, a lakosság biztonságának növelésére. A 2008. április 14-én és 15-én Szolnokon, a Garden Hotelban tartott workshop hivatalos nyelve az angol volt. A rendezvény Lovas Attila a KÖTI-KÖVIZIG műszaki igazgatóhelyettesének megnyitójával kezdődött. Ezt tesszük most közzé.

„Hölgyeim és Uraim, kedves kollégák!

Örömmel üdvözlök mindenkit Szolnokon. Lovas Attila vagyok, a szolnoki székhelyű vízügyi igazgatóság műszaki igazgatóhelyettese. Be kell ismernem »vétekességemet« a projekt kezdeményezését illetően, de hiszem, hogy a projekt megvalósulása elsősorban közös európai jövőnket szolgálja. A Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság nevében köszöntöm Önöket, úgy is, mint a projekt potenciális irányító partnere.

Nagyon örülök, hogy elfogadták meghívásunkat és készek egy remélhetőleg sikeres nemzetközi projekt elindítására. Szeretettel köszöntöm a Tisza vízgyűjtő területe által érintett országokból, Romániából, Ukrajnából, Szlovákiából, Magyarországról érkezett nemzetközi hallgatókat, és nem utolsósorban holland kollégáinkat is. Sajnálatos módon pénteken értesültünk arról, hogy szerb partnereink nem tudnak megjelenni a rendezvényen, de hangsúlyozták, hogy továbbra is készek a projektben való részvételre.

Azt hiszem, a legjobb helyszínt választottuk egy, a vízgazdálkodásról, a Vízkeret Irányelv kihívásairól és az Árvíz Irányelvről folytatott megbeszéléshez, egyrészt mivel a Tisza árterén vagyunk, igaz hogy itt, az emeleten a mértékadó árvízszint felett. Másrészt igazgatóságunk a koordináló testülete a magyarországi Tisza vízgyűjtő-gazdálkodási terv tervezési folyamatának. A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium 19 szervezete vesz részt ebben a folyamatban: 7 igazgatóság, 6 felügyelőség és 6 nemzeti park, és természetesen bevonunk további, területileg illetékes hatóságokat és önkormányzatokat is.

Az említett 19 szervezet együttműködési nyilatkozatot írt alá, melynek fő célja a vízgyűjtő gazdálkodási terv végrehajtása a Tisza vízgyűjtő területére vonatkozóan. Mindannyian tudjuk, hogy ez a vízgazdálkodási testületek egyik legfontosabb feladata Európa szerte. Ez azt is jelenti, hogy nem beszélhetünk eleget erről a témáról. Egyik része - talán a legfontosabb - az árvízvédelem, amely csak megfelelő transznacionális együttműködés keretén belül valósulhat meg, mivel a folyókat nem érdeklik a határok, néha még a gátak sem.

Együttműködésünk, közös projektünk fontosságának hangsúlyozására a következőket említem meg:

- Az IPCC legutóbbi jelentése óta a klímaváltozást tényként kell kezelni, ezt az elmúlt évek és évtizedek tendenciái jól mutatják. Megismertük az árvizeket, az aszályokat, felismertük a vízügyi szakma kihívásait, és azt, hogy a társadalom tőlünk, vízügyi szakemberektől várja a választ a legfontosabb kérdésekre.
- A határokat átszelő folyók, nemzetközi vízgyűjtő területek transznacionális megközelítést és módszereket kívánnak. A Tisza folyó és a Tisza vízgyűjtő - amely a Duna legnagyobb részvízgyűjtője is - ilyenek, és hiszem, hogy nagyon fontos szerepet töltenek be Közép-Kelet Európában.
- A szolnoki igazgatóság több nemzetközi projektben is részt vett, és úgy gondoljuk, hogy a nemzetközi megközelítés mindig többletértéket jelent. Az EU programok tökéletesen vázát adják az ilyen együttműködéseknek, és a nemzetközi tevékenységekkel kapcsolatos korábbi tapasztalatok alapján hasonló sikerekben bízunk.
- Az elmúlt évtized szélsőséges árvízi eseményei, az 1998-as, 1999-es, 2000-es, 2001-es, 2006-os árvizek a projekt háttérként is említhetők. Biztos vagyok abban, az, hogy ma itt vagyunk, azt jelenti, hogy a síktereket tekintve mindannyian tisztában vagyunk a vízgazdálkodást il-

Varga László és Lovas Attila nyilatkozott a sajtó képviselőinek

A Garden Hotelben megrendezett konferencia

lető együttműködés fontosságával, és hogy ezen együttműködésnek a Tisza teljes vízgyűjtő területére ki kell terjednie. Ez volt a legfontosabb oka annak, hogy kezdeményeztük a »Fenntartható integrált vízgazdálkodás a klímaváltozás hatásainak kitétt transznacionális vízgyűjtőkön« (Promotion of sustainable integrated water management in transnational river basins facing climate change - PROSIT) című nemzetközi projekt előkészítését.

Ez a harmadik nemzetközi találkozónk, de már két éve dolgozunk ebben a témában. A Tisza vízgyűjtő területén található hat magyar vízügyi igazgatóság - az állami vízi szolgáltatások és a minisztérium támogatásával - 2006. évben döntött egy, az egész vízgyűjtőre kiterjedő

INTERREG IVB projekt előkészítésének kezdeményezéséről. Az első párbeszéd a projektötletéről 2006. évben zajlott a JTS-nél (Joint Technical Secretariat), amely - indokoltágánál fogva - a kezdetektől támogatja az ötletet. Éppen ezért bizakodva és reményteljesen gondolunk a projektre. Ugyanakkor azt is meg kell említenem, hogy az eredeti ötlet sokat változott, és változik még most is.

2007. májusában kezdődött az együttműködés és az első találkozón - amelyet ugyanitt tartottunk - a holland és bajor kollégákkal együtt 3 projektötletet dolgoztunk ki, amelyek közül a PROSIT vált a további megbeszélések tárgyává. Már akkor kinyilvánítottuk szándékunkat vezető partnerségiünkre vonatkozóan, hivatkozva a LIFE programban beiktatott irányítói tapasztalatunkra.

2007. szeptemberében tartottuk a második találkozót, amelybe már bevontuk a Tisza vízgyűjtő területét érintett országokat is. Itt kibontakoztak a projekt körvonalai, az ún. munkacsomagok, amelyeken az elmúlt fél évben tovább finomítottunk, és a SEE (South East Europe) első felhívására vártunk. Sokat kellett várniuk, de végre, az elmúlt hónapban Budapesten sor került a kezdő találkozóra, ahol azonban sajnos a felhívás kezdeményezésére nem került sor.

Ezen a találkozón Görögország is kifejezte részvételi szándékát a projektre vonatkozóan. A lehetséges partner az Athéni Mezőgazdasági Egyetem.

Végezetül szeretném megfogalmazni a mostani munkamegbeszélés célkitűzéseit:

- A tevékenységek, várt eredmények és teljesítmények, a költségvetés és a projekt szerkezetének meghatározása
- Felkészülés a SEE Program első felhívására

Most pedig megnyitom a munkamegbeszélést és mindenkinek gyülemcsöző és sikeres munkát kívánok városunkban."

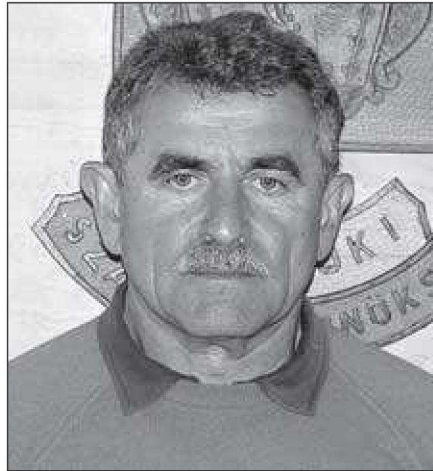
K i t ü n t e t é s e k

Sólyom László, a Magyar Köztársaság Előnöke Dr. Fodor Gábor környezetvédelmi és vízügyi miniszter előterjesztésére Varju Lajosnak, a Szolnoki Szakaszmerőnökség vezetőjének a vízügyi ágazatban töltött 35 év során nyújtott kimagasló szakmai tevékenysége, az árvízvédekezések során tanúsított helytállása elismeréséül a Magyar Köztársasági Ezüst Érdemkereszt kitüntetés adományozta, melynek ünnepélyes átadására március 14-én került sor Budapesten.

Varju Lajos egyetemi tanulmányai befejezését követően, 1972-ben került a Közép-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatósághoz. Vízépítő mérnöki tevékenységének kezdete egybeesett a Kiskörei Vízlépcső és öntözőrendszer beruházásaival. Ezek közül is részletesen a J-III., NK-IV., NK-XII. öntözőfürtök földművei és műtárgyai, a mezőhéki, tiszaföldvári és kungyalui esztetű öntözőfürtök munkáival foglalkozott.

Szakmai feladatai és a vezetői munka gyakorlati megismerése mellett az elméleti tudás megszerzését is kötelességének érezte, 1983-ban okl. folyami vízépítő szakmérnöki végzettséget szerzett. Nagy gondot fordított önmagá és munkatársai folyamatos képzésére, a munkaszervezésre és munkafegyelmre. Későbbi - vízgazdálkodási osztályvezetői, 1987-től szakaszmerőnökség vezetői - munkakörei a területi vízgazdálkodás széles körű szakmai feladataihoz (vízrajz, ár- és belvízvédelem, folyószabályozás) kapcsolódnak. A vízügyi szervezet ún. „korszerűsítése” következtében leváló termelő-szolgáltató egység vezetőjeként töltésépítési, csatornázási és folyami vízépítési munkák irányítását végezte.

Az igazgatóság védelmi szervezetében 1973 óta tevékenykedik. Annak munkáját - mint

az igazgatóság ösztöndíjasa - már egyetemi hallgatóként megismerte, és azóta valamilyeni árvédelmi munkában - különböző védelmi beosztásokban - oroszlánrészt vállalt.

Irányításával egy jól működő, kötelességtudó, a vízkár-megelőzési és vízkár-elhárítási feladatokat magas színvonalon végző, rendkívüli eseményekkor is pontos, megbízható, a veszélyhelyzetet uraló munkaközösség alakult. Igazolják ezt az 1999. évi tavaszi és a Közép-Tiszán minden idők legmagasabb 2000. évi árvízvédekezése, a 2000. évi tiszai cianid- és nehézfém szennyezések elleni védelem és a legutóbbi, a 2006. tavaszi, a Tiszán és a Hármas-Körösön kialakult árvízveszély elhárításában a munkavégzés szakmai irányítása, az árvízi katasztrófa elleni küzdelem eredményei.

Szaktudása, a veszélyhelyzetekben is higgadt, de határozott magatartása, személyes jelenléte fegyelmzett, megbízható munkára ösztönözte munkatársait és a védekezésben

részvevő más szervezetek dolgozóit. Személyes irányításának köszönhetően érezhetően nőtt a közvetlen veszélyben lévő települések lakosságának bizalma a vízügyi szervezet iránt.

Dr. Fodor Gábor környezetvédelmi és vízügyi miniszter Munkácsy László igazgatási osztályvezető-helyettes a vízügyi ágazatban töltött 39 év során nyújtott kimagasló szakmai tevékenysége, illetve az árvízvédekezések során tanúsított helytállása elismeréséül Sajó Elemér Emlékplakettel tüntette ki. A díj ünnepélyes átadására március 18-án került sor Tatán.

Munkácsy László 1969-ben került a Közép-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatósághoz. A munkügyi szakterület beosztásainak lépcsőfokait végigjárva 1993-tól munkügyi csoportvezető, majd 2005-ben az igazgatási osztályvezető helyettesévé nevezték ki. Munkája során kiemelt

hangsúlyt fektet a szakterületét érintő munkajogi szabályok betartására, a bér- és létszám-gazdálkodás, valamint a munkaiügyi intézkedések végrehajtásában is magas színvonalú szakmai munkát végez. Erdemei közé sorolandó az igazgatóságnál 1996 óta működő közmunkaprogram precíz és pontos megszervezése és lebonyolítása, valamint e program munkaiügyi, pénzügyi, számviteli elszámolása, melynek keretén belül több mint 3000 fő foglalkoztatása történt meg. Az igazgatóság védelmi szervezetében munkába állása óta tevékenykedik. Irányításával az ár- és belvíz elleni védekezések munkaiügyi hátterének biztosítása zavar-talan és megbízható, a hatályos jogszabályok figyelemmel követése és betartása példaértékű.

Dr. Fodor Gábor környezetvédelmi és víz-ügyi miniszter Végvári Péter laborvezető-helyettes részére a vízügyi ágazatban töltött 40 év során nyújtott kimagasló szakmai tevékenysége, illetve az árvízvédekezések során tanúsított helytállása elismerésül Miniszteri Elismerő Oklevellet adományozott. A kitüntetés ünnepélyes átadására március 14-én került sor Budapesten.

Végvári Péter 1968. július 15-én került a Közép-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság Vízügyi Felügyeletéhez, 1971-ben a Vízügyi Igazgatóság Védelmi Csoport csoportvezető helyettesi teendőit látta el. 1973-ban a KÖTIVIZIG Kiskörei Szakasz mérnökség állományába került, ahol részt vett a Kiskörei-tározó vízminőség viszonyainak tanulmányozására létrehozott laboratórium felállításában, beüzemelésében és a kutatási tevékenységben, mint laboratórium vezető helyettes. 1979-ben megbízást kapott a KÖTIVIZIG Kiskörei Szakasz mérnökség Laboratóriumánál a laboratórium vezetői feladatok ellátására, majd 1989-től Környezetvédelmi és Regionális Laboratórium Kiskörei Csoportjának vezetője. 1992-től szakértői engedéllyel rendelkezik a vízminőségi informatika szakterületén. 1972-től tagja a Magyar Hidrológiai Társaságnak, 1973-tól foglalkozik a Kiskörei-tározó vízminőségi és ökológiai változásainak kutatásával. 1975-ben felvételt nyert a Magyar Tudományos Akadémia Tiszakutató Munkacsoportjába, melynek rendezvényein rendszeresen előadásokat tart a vízminőségi és ökológiai kérdésekről. Ezekben a témákban számos szakmai publikációja jelent meg.

Szerkesztőként részt vett több kiadvány elkészítésében, melyek közül az „Adatok a Tisza környezettani ismeretéhez, különös tekintettel a Kiskörei Vízlépcső térségére” címmel 1977-ben megjelent – a Kiskörei-tározó és hatásterületének 1973-1977. között bekövetkezett változásait vizsgáló kiadvány –, valamint „Az ökológiai vízminőség elmélete és gyakorlata” címmel 1999-ben megjelent, az élővizek ökológiai szemléletű minősítésével foglalkozó munkát emelném ki. 1977-ben létrehozott egy – a Kiskörei-tározó vízminőségi adatait feldolgozó – számítógépes rendszert IBM gépre, melynek korszerűsített változatán jelenleg is dolgozik.

Ivaskó Lajos köszönte meg a példamutató együttműködést

Szakmai érdeklődési köre a vizek minőségével, minősítésével, a vízminőség szabályozásával, vízrendszerek ökológiai kérdéseivel, valamint ezek gyakorlatban hasznosítható számítógépes feldolgozásával és értékelésével összefüggő kérdések tanulmányozása.

Munkájára jellemző a szakma alázatos szeretete, körültekintően, pontosan és rendkívül precízen végzi feladatait.

A Víz Világnapja alkalmából került átadásra a Magyar Hidrológiai Társaság által 1993-ban alapított Lampl Hugó díj, melyet 2007-ben a szolnoki Gutenberg téri támfalszakasz nyert el. (A díjjal országosan évente egy olyan víz-építési létesítmény jutalmazható, amely tervezési, technológiai, kivitelezési szempontból egyaránt kimagasló, és az emberi környezet alakítása szempontjából is előnyös. A Lampl Hugó díj adományozását 2007-től a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium vette át.) A március 21-én megtartott díjátadáson Dr. Kertai István, a VIZITERV Consult Kft. műszaki igazgatója, **Ivaskó Lajos**, a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság nyugalmazott osztályvezetője és Vezse József projektvezető, a Metróépszolg Zrt. munkatársa részesült az elismerésben. A díjakat Kóthay László, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium szakállamtitkára adta át, míg a kitüntetettek nevében Ivaskó Lajos mondott köszönetet.

Vona Titusz

Lampl Hugó és a róla elnevezett díj

A Magyar Hidrológiai Társaság az 1990-es évek elején díjat alapított, amellyel az előző három év során elkészült, kiemelkedő minőségű vízgazdálkodási létesítmény megépítésében meghatározóan szereplő szakemberek munkáját ismerik el.

Az alapítók a díjat Lampl Hugó vízépítő és hidrológus mérnökről nevezték el, ezzel is tisztelve emlékének. Lampl Hugó 1883-ban született Budapesten, mérnöki oklevelét a József Műegyetemen szerezte meg 1905-ben. Első munkahelye a Csepel-szigeti Ármentesítő Társulatnál volt, majd 1907-től 1918-ig a Soroksári Duna-ág rendezési munkáinak mérnöke. Ebben az időszakban Sajó Elemérral közösen cementkísérleti vizsgálatokat végeztek, kutatási

eredményeiket a Magyar Mérnök és Építész Egylet nagydíjjal jutalmazta. Ezzel egy időben szintén közösen végeztek el az első magyarországi vízépítési kisminta kísérleteket. A Kvassay-zsilip építésénél a szádfalazás, a cementbesajtolásos talajszilárdítás és a víztelenítés kérdései foglalkoztatták. Kutatási eredményeit a gyakorlatban is hasznosította, – a Tassizsilip építésénél hazánkban elsőként alkalmazta a talajvízszint süllyesztéses alapozást. Ezt követően 12 évig a Csepeli Kikötőigazgatóság Építési Osztályának helyettes vezetője, majd berendelik a Földművelésügyi Minisztériumba, ahol a Duna-Tisza csatorna kérdésével foglalkozik. 1933-tól a balatoni kikötők felügyelő mérnöke. Ebben az időben építik Ditrő Jánossal a

Sió-zsilipet. Az öntözési törvény elfogadása után a Magyar Királyi Öntözésügyi Hivatal elnökhelyettese lett, majd Kállay Miklós miniszterelnöki kinevezése után előbb megbízottként, végül kinevezéssel vezette a Hivatalt 1948-ig. Meghatározó szerepet töltött be az Alföld öntözési programjában, vezette a Békésszentandrás Vízlépcső, a Tiszafüredi és a Hódmezővásárhelyi Öntözőrendszerek tervezési munkáit. Irányítása alatt készült el a Keleti főcsatorna Hajdúnánás és Balmazújváros közötti szakasza. Ő alkalmazta először a Tiszából történő öntözővíz kivételére az úszóműre telepített szivattyúkat. A Tiszalöki Vízlépcső főmérnökeként irányította az alapozási és építési munkákat. 1955-ben történt nyugállományba vonulása-ig tervezéssel és kivitelezéssel foglalkozott.

(Folytatás a 15. oldalon.)

A TIKEVIR évadnyitó összejövetele

A KÖTI-KÖVIZIG szervezésében 2008. április 2-án Mezőtúron egyeztető megbeszélésre került sor a TIKEVIR-ben érintett KÖVIZIG-ek képviselőinek részvételével. Az elhangzott előadások rövid kivonatai:

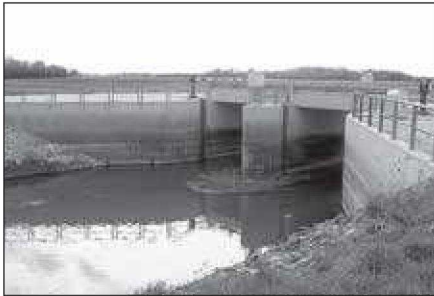
1.) A 2007. évi üzemeltetési tapasztalatok

Dr. Kovács Sándor: Sorozatmérések a Hortobágy-Berettyó vízrendszerében

A Hortobágy-Berettyó (HB) a térség meghatározó, három igazgatóság működési területét is érintő vízfolyása. Az elmúlt években, évtizedekben több alkalommal történtek vízhozam és vízminőség mérések. Ezek a mérések döntően az üzemeltetés szempontjából lényeges öntöző és halastó tápvíz vizsgálatokra koncentráltak. Vízhhozam és vízminőség mérések együtt, 1993-ban és 1995-ben történtek a HB medrében, amikor a vízáramlási sebességének megfelelő távolságra osztottuk fel a szelvényeket.

2007-ben havonta, vagyis 12 alkalommal végeztünk vízhozamméréseket és vízminőségvizsgálást a HB vízrendszerében. Hasonló részletességű mérőssorozat még sosem történt a vízrendszerben.

A mérések célja, a vízforgalom pontos meghatározása, a vízminőségi komponensekhez tartozó vízhozamok megmérése. A vízhozamméréseket a központi Vízirajzi Csoporton kívül, a Karcagi ill. a Mezőtúri Szakasz mérnökség munkatársai végezték. A vízminőségvizsgálást és a laborvizsgálatokat az igazgatóságunk Regionális Laboratóriumának dolgozói végezték.

Vészelzáró műtárgy a Hortobágy-Berettyón, Ágotánál

Dr. Teszárné Dr. Nagy Mariann: Vízminőségi vizsgálatok kiértékelése – Víz mennyiség és vízminőség összefüggéseinek feltárása a HB kisvízes üzemrend esetén 2007-ben

2006-ban a TIKEVIR működési szabályzatának felülvizsgálata kapcsán készült minimum és maximum vízminőség monitorozási program ismertetése. A 2007-ben alkalmazott kisvízi üzem mód vízminőségi vonatkozásai. Az egész éves vizsgálati program felépítésének ismertetése, célkitűzések, mintavételi helyek, mintavételi időpontok. A mintavételek helyszíni tapasztalatai. A vízminőségi monitorozás kiértékelésének szempontjai. 2007-ben egy éven át tartó vizsgálati sorozat indult a HB főcsatornán, amelynek célja a kisvízes üzemrend monitorozása volt. A monitorozás kiterjedt a Víz Keretirányelvben meghatározott élőlénycsoportok vizsgálatára is. Januártól decemberig

havi gyakorisággal, egyidőben történt a víz mennyiség mérése és a vízminőségvizsgálás. Az egy éves mérőssorozat vízminőségi-, vízminőségi- és biológiai adatainak kiértékelése során a következő megállapításokat tettük:

Dr. Kelemené Dr. Szilágyi Enikő: Fitoplankton és makrofita állomány vizsgálata

Hazánkban az EU Víz Keretirányelvvel (VKI) összefüggésben kapott nagy hangsúlyt a fitoplankton és a makrofita élőlénycsoport

A Hortobágy-Berettyó Mezőtúr belterületi szakasza

- A kisvízi üzem mód nem befolyásolta jelentősen a HB vízminőségét 2007-ben.

- Kisvízes időszakban – öntözési idényben – jól kimérhető volt a Nkfc. K-i ágából bevezetett víz kedvező hatása.

- A HB vízminősége nem befolyásolta kedvezőtlenül a Hármaskörös vízminőségét.

- 2007-ben kedvezőbb volt a HB vízminősége, mint 2006-ban.

- A víz algológiai szempontból kedvezőnek mondható, és a mezotrófikus fokozatba sorolható.

- A vegetáció mennyiségi és minőségi viszonyban nem okozott jelentős változást a víz mederben tartása – az általunk vizsgált térségben.

- Az elmúlt évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy a vizsgált mintavételi helyek makrogerinctelen faunájában feltételezhetően nem történt lényegi változás az új vízkormányzási üzemrend bevezetése következtében.

- Halbiológiai szempontból a HB vizsgált szakaszán kedvező, változatos, megfelelő utánpótlással rendelkező halpopulációk jellemezték.

- A víz mennyiség- és vízminőségi adatok egyidejű ismerete új összefüggések megvilágítására, ill. anomáliák feltárására is alkalmas.

Aranyné Rózsavári Anikó: Kémiai eredmények ismertetése

A HB 2007-ben végzett vizsgálati sorozaton belül, a vizsgált folyószakaszon a vízminőség biológiaiailag fontos vízkémiai paramétereinek értékelése.

A HB oldott ortofoszfát-P koncentrációjának illetve a hozzátartozó vízhozam adatok változásának elemzése a belépő Ágotai szelvénytől a Mezőtúri árvízkapuig.

A HB vízminőség javítása érdekében a Nkfc. K-i ágából bevezetett víz hígító hatásának vizsgálata, elemzése.

Az eredmények alapján annak elemzése, hogy milyen hatással volt a HB bevezetése a Hármaskörös (HK) vízminőségére.

A 2006-2007. évi vízkémiai mérések eredményeinek összehasonlítása.

vizsgálata. A fitoplankton (a vízben lebegő alga) vizsgálat keretében a Németéri-főcsatorna (Kunmadaras térségében), a HB (Mezőtúr-Gyomaendrőd közúti hídnál), valamint a HK (szarvasi kompnál) vízminőség vizsgálatára és értékelésére került sor. Eredmények ismertetése. A makrofitaállomány vizsgálata a HB, Ecsegfalva-Dévaványa, közúti híd térségében, valamint a HB, Mezőtúr-Gyomaendrőd, közúti híd térségében történt. A részletes botanikai bemutatásra és jellemzésre (fajlista, dominancia, A-D érték, zonáció) kvadrát vagy transekt alapján történő felmérésekkel került sor. Eredmények ismertetése.

Kovács Pál: Halászati felmérés

Előzetes információgyűjtés, engedélyeztetés. Halászat a VKI halas protokollja szerint (aggregátoros elektromos készülék, 500 m hossz, litorális zónában, GPS koordinátákkal, CPUE érték megadása: (kifogott halak egységnyi mintavételi távolság, ill. idő/fajsztínt) határozás, egyedek 0+/juvenilis/ és felnőtt /adult/ kor meghatározása, helyszíni adatok rögzítése). Helyszín: HB ecsegfalvi hídnál bal oldali litorális zóna 500 m. Időpont: 2007. október 30. 13 óra 35 perc – 14 óra 15 perc. Eredmények: 25 faj, 3 védett, 1 veszélyeztetett. Csoportonkénti jellemzés (ragadozók, békés halak, endemikus, védett, veszélyeztetett, behurcolt, betelepített, terjedő ponto-kaszpikus populációk helyzete).

Általános összefoglalás.

A Hortobágy-Berettyó mederelzáró műleletti szakasza

Csépes Eduárd: Vízi makroszkopikus gerinctelenek vizsgálata

A HB üledéklakó makrogerinctelen együtteseinek vizsgálatára 2007 augusztusában került sor két mintavételi helyen.

A vizsgálatok során a két mintavételi helyről 45 makrogerinctelen taxon került elő:

A mintákból előkerült gerinctelenek elsősorban állóvizekre jellemző, mocsári és hínárvegetációhoz kötődő fajok, de számos lassú víz-áramlást kedvelő fajt is találtunk.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy a vizsgált mintavételi helyek makrogerinctelen faunájában feltételezhetően nem történt lényegi változás az új vízkormányzási üzemrend bevezetése következtében.

Horváth Béla: A belvízi üzemi irányítás tapasztalatai a Hortobágy-Berettyó 2007. évi vízforgalom vizsgálatának ismeretében

A HB-ra 2007. évben havi rendszerességgel végeztünk egyidejű vízsebesség és vízminőségi vizsgálatokat. A mérési eredmények feldolgozása adta az ötletet, hogy a HB-be Tiszai vízbázisból leadott vízkészlet mellett vizsgáljuk meg a kívülről érkező betáplálások (belvizek, lecsapolóvizek), valamint a gazdasági célú vízelvezetések eredménytorzító hatását. A vizsgálat eredményéből számos következtetés levonható, amelyek a vízszétosztó rendszer üzemirányításának további finomításához, az üzemeltetési költségek csökkentéséhez elengedhetetlen információkkal szolgálnak. A KÖTI-KÖVIZIG gazdálkodásában a Hortobágy-Berettyó vízellátásától függő belvízi szivattyúzási üzemköltségek igen jelentős tételek képeznek, ezért közvetlenül érdekelt minden olyan vizsgálatban és a vizsgálat eredményéből következő üzemrend módosításban, melyek ezt a kiadást csökkentik. Természetesen minden változtatás csak úgy hajtható végre, hogy a vízszétosztásban érdekelt felek rögzített vízkészlet „járandósága” ne sérüljön. Az előadás egyik központi gondolata, hogy erre elfogadható megoldást csak a négy Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság együttes akaratával találunk.

2.) A 2008 évindítás aktuális feladatai

Virágné Kóházi-Kiss Edit: A vízrendszer üzemállapotának jellemzése

A TIKEVIR szempontjából meghatározó, 16 m³/s Körös-völgyi vízátvezetést biztosító vízpótló létesítmények az Nkfc. és a Keleti-ág. A főcsatornák rendeltetése ökológiai vízátve-

Vízleadás a Hármas-Körösbe

zetés a Hortobágy-Berettyóba és a HK-be, vízfriessíté, mezőgazdasági vízellátás, vízminőség javítás érdekében. További funkciója: térségi vízszétosztás, mezőgazdasági vízszol-

gáltatás, öntöző- és rizstelepek, halastavak vízellátása.

Az utóbbi évek szélsőséges hidrometeorológiai helyzetéből adódóan a vízpótló létesítmények működtetése során komplex, az igényekhez rugalmasan igazodó üzemeltetést kellett megvalósítani. Jó példa erre, az elmúlt két év, ami két merőben eltérő üzemeltetést jelentett. 2007-ben az aszály elleni küzdelem, míg 2006-ban a rendkívüli ár- és belvízvédekezés volt a meghatározó.

El kell érni, hogy a vízhiány elleni védekezés rendeleti háttere, a végrehajtásra vonatkozó előírások a káros többletvizek elleni védekezéshez hasonlóan jól szabályozott legyen. Aszály idején a megelőző intézkedések időben történő meghozatalához és a sikeres védekezéshez vízháztartási előrejelzés szükséges.

A rendkívüli üzemrendek kialakítására az ár- és belvíz-védekezési időszakokban a károk elkerülése illetve mérséklése miatt volt szükség. Ezeket az üzemeltetési szabályzatokba a védekezési tapasztalatok felhasználásával és kiértékelésével beépítettük -, igény esetén üzemszerűen végrehajthatók. Rendkívüli üzemrendek: Hármas-Körösből történő vízszolgáltatás (2000.), belvíz-védekezési üzemrend az Nkfc-n és a Keleti ágon (medertározás, vízelvezetés) (2006.), halastavi vízszolgáltatás árvízvédekezés idején (2006.), vízminőség megőrzése érdekében szükséges beavatkozások (2006.), HB árvízi mentése (medertározás, vízelvezetés) (1999.).

Az Nkfc. kulcsfontosságú, 14. jelű vízszintszabályozó műtárgya

A vízpótló létesítményeket 30 éve folyamatosan üzemeltetjük, a korábbi években 1995-2004. között ugyan volt rekonstrukciós beruházásokra lehetőségük, de csak a legszükségesebb műtárgy felújításokat, mederrézsű helyreállításokat tudtuk elvégezni. A jól célzott beruházásoknak volt köszönhető, hogy 2006. évben a rendkívüli árvízvédekezés idején a műtárgyakat szélsőséges helyzetben is működtetni tudtuk a halastavak vízellátásához, és így károk nem keletkeztek. A munka folytatása szükséges a sokrétű üzemeltetés biztosítása és az üzembiztonság megőrzése érdekében. Ehhez ad lehetőséget a KEOP 2.2.1. keretében a Komplex Tisza-tó projekt.

Háfra Máttyás: A vízgyűjtő gazdálkodási tervezés időszerű feladatai a TIKEVIR tervezési alegységben

1. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési feladatok jelenlegi állása: víztestek állapot értékelése, víztestek jellemzése, emberi hatások jellemzése
2. Társadalom bevonás II. fázisa: jelentős vízgazdálkodási kérdések, települések vízgazdálkodási problémái
3. A tervezés következő lépései (A Tisza Részvízgyűjtő Program Tanács feladatai): víz-

testek jellemzése, döntés támogató rendszer (DTR), társadalom bevonása

Horváth Béla: A vízszolgáltatás egységes elveken alapuló gyakorlatának lehetőségei

Az öntözővíz szolgáltatás „kiszervezése” az állami közérdekű feladatok sorából és piacivá alakítása azzal járt együtt, hogy a felhasználói oldalon abszolút értelemben jelentős, a termelési költségek között azonban meglehetősen

Csillapító medence a Mirhó szivattyútelepén

kis hányadot képviselő új költségelem jelent meg. A hatására törvényszerűen bekövetkezett felzúdulás viszonylag rövid lecsengésű volt, egy eleme azonban rendszeresen megjelenik akár a kétoldalú partnerkapcsolatokban, a médiákban vagy a politikai szóhasználat szintjén. Ez a kritikai elem az árképzés, és ezen belül elsősorban arra vonatkozik, hogy az azonos szolgáltatásért eltérő díjakat kell fizetni. Figyelemmel arra, hogy piacgazdasági körülmények között – függetlenül attól, hogy a felhasználható vizek gazdáit többnyire állami költségvetési szervek – valóban elvárható egy átlátható, kiszámítható és egységes elvek szerint szállított szolgáltatási díj, a vízügyi ágazat régi adóssága köszön vissza a rendszeresen visszatérő kritikákban. Különösen indokoltnak nevezhető ez a kérdésfeltevés, ha a TIKEVIR területére szűkítjük le. Itt a kérdés valójában úgy vetődik fel, hogy az egységes vízbázisból szolgáltatott vizek szolgáltatási díja összehasonlítható-e a különböző szolgáltatók árképzésében, melyre a helyes választ csak úgy tudjuk megadni, ha az alapelveket egyöntetűen fogadjuk el.

3.) Békési István: Tájékoztató a Komplex Tisza-tó projekt állásáról

A Komplex Tisza-tó projekt célja a Tisza-tó és a TIKEVIR működési területéhez kapcsolódó vízgazdálkodási létesítmények fejlesztése a VKI célkitűzésének elérése érdekében.

A Közép-Tisza-vidéki, a Tiszántúli és a Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság megállapodtak abban, hogy a KEOP – 2.2.1 projekt keretében sikeres pályázatot nyújtanak be és a pályázat elnyerése esetén

Kívánatos állapot

az abban foglaltak végrehajtásában együttműködnek.

Az első fordulóban a projekt kivitelezésének előkészítésére, a második fordulóban az első forduló sikere esetén a kivitelezésre lehet pályázni.

A projekt teljes költsége: 6,1 Md Ft.

4.) Gőblyös László: Programismertető a Tisza Hetéhez kapcsolódó rendezvénysorozatról

2007. évben nagyszerű vizitúra keretében ünnepelte meg az ágazat a Keleti-főcsatorna átadásának 50 éves évfordulóját. Az esemény azóta évente ismétlődő országos rendezvénysorozattá lépett elő, melynek keretében 2008. évben a Nagykunsági-főcsatorna 30. évfordulója érdemelte ki a megrendezés jogát. Az esemény középpontja egy Abádszalókról induló és Öcsödön tartó 3 napos evezős túra, melynek során a résztvevők tájékoztatást kapnak a vízszétosztó létesítmény múltjáról, jelenéről, jövőjéről, a főcsatorna hatásterületén található települések nevezetességeiről, a létesítményhez kapcsolódó tevékenységeiről, elvárásairól, és nem utolsósorban elvihetik a kiváló műszaki létesítmény jó hírét az ország minden részébe.

5.) Hozzászólások, javaslatok

Szabó Sándor TIKÖVIZIG, Hajdúszoboszlói Szakasz mérnök-vezető

A Hortobágy-Berettyó vízhozamát, az Ágotai vízmércénél regisztrált vízszinteket nem-

csak a vízgyűjtőn hullott csapadék, valamint a Keleti Főcsatornából átkormányzott víz sugár határozza meg, hanem erősen befolyásolja a területen található halastavak vízének lecsapolása. Ez ugyan vízjogi engedélyben minden tónál szabályozva van, de azok egyidejűsége igen zavaró lehet a vízrendszer üzemeltetésénél. A TIKEVIR-rel kapcsolatos ajánlás helyesen csak az üzemeltetéssel foglalkozik. Itt vannak olyan adatok, melyek ismeretében védhetően meg lehet határozni a szükséges forrásigényt. A fenntartásnál nagy különbség van a műszakilag indokolt pénzszükséglet és a ténylegesen rendelkezésre álló között. Nagyságrendi különbség ez. Ma sajnos az országban olyan hangulat uralkodik, hogy akár a vízszolgáltatásban, de a belvízelvezetésben is mindent csak az államtól várnak. Mindkét területen pedig csak akkor lehet rend, ha a gazdálkodók, a társulatok, az önkormányzatok és az igazgatóságok is a saját feladataikat maradéktalanul ellájták. Ennek a társadalommal való megértetése nagyon nehéz feladat.

6.) Ajánlások

A résztvevők az alábbi ajánlás elfogadására tettek javaslatot a TIKEVIR-ben érintett vízügyi igazgatóságok vezetői felé:

A Tisza-Körös-völgyi Együttműködő Vízgazdálkodási Rendszer (TIKEVIR) 2008. évre nagykorúvá vált. Működési elveit már 1981. óta alkalmazzuk, ennek jogi háttérét 2000. évben az ágazat megteremtette, fejlesztési for-

rásait (reményeink szerint) 2008. évtől az Európai Unió biztosítja.

Ilyen előzmények után indokolt a meglévő üzemelési tapasztalatok felhasználásával kidolgozni az éves üzemeltetés költségigényét és azt elkülönített költségként kezelni. A TIKEVIR-ben érintett Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságok ennek szellemében közös előterjesztést készítenek a VKKI részére a 2009. évtől kezdődően a vízrendszer üzemelési költségeinek elkülönített kezelésére.

7.) Együttműködés

A résztvevők az alábbiakban állapodtak meg:

- A Tisza-Körös-völgyi Együttműködő Vízgazdálkodási Rendszeren belül kormányzott vizek egységes vízkészletet képeznek. Elismerve a vízfelhasználók azon igényeit, miszerint az egységes vízkészlet igénybevétele - történjen az a vízrendszer bármely pontján - egységes elvek alapján képzett vízszolgáltatási díj ellenében történhessen. A TIKEVIR-ben érintett Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságok egyeztetik vízszolgáltatási díjképző gyakorlatukat. Átlátható, egységes díjképzési rendszert dolgoznak ki és vezetnek be 2009. évtől, a KvVM 2007. május 21-én kelt, VKF-89/3/2007 ikt. sz. levelében foglalt előírásainak megfelelően.

- Az aktuális feladatok megvitatására legalább évi egy rendezvény keretén belül kerüljön sor, melyet mindig másik, az együttműködésben érintett KÖVIZIG készíti elő.

A VMVO és a pályázatok

A VMVO a Regionális Operatív Programok keretében az Észak-alföldi Régióra kiírt (EAOP-2007-5.1.2 D kódszámú Települési bel- és külterületi vízrendezés), valamint az Észak-Magyarországi régióra kiírt (ÉMOP-2007-3.2.1 D kódszámú „Helyi és térségi vízrendezés, vízrendszerek fejlesztése” elnevezésű) pályázatokban a Harangzugi belvízcsatorna, a Doba belvízcsatorna, a Millér belvízfőcsatorna, valamint a Hanyi-éri belvízcsatorna mederfejlesztésére és rekonstrukciójára pályázott.

Ajánlom figyelmébe mindenkinek a pályázatok, mert nagyon részletes dokumentációk. A megvalósíthatósági tanulmány tartalmi követelményrendszerének köszönhetően nem csak a belvízcsatorna bemutatása, fejlesztése, annak indokoltsága szerepel részletesen az

anyagban, hanem az érintett belvízrendszerek földrajzi, társadalmi, gazdasági, bemutatása is. Rengeteg anyagot kellett gyűjteni és feldolgozni, de szerencsére a belső honlapunkon, valamint az intraneten szinte minden lényeges információ rendelkezésünkre állt.

Meglepetésünkre a pályázat összeállításával megbízottak nem egy helyen dolgoztak. Ez alatt azt értem, hogy a szakaszon dolgozó projekt menedzser keze alá központos kollégák, és központos projekt menedzserhez pedig szakasz mérnökségi műszaki munkatársak kerültek.

Ez lett aztán a központos és szakaszos egyveleg, más néven team munka, ami jól működött. Az információáramlás lényegesen megnőtt a szakasz mérnökségen dolgozók és a VMVO között. Ha pedig egy helyen kellett dolgozni, mindenki megtalálta a helyét, és nem figyelte hogy a központ 7. emeletén vagy a szakasz mérnökségen teszi mindezt. Lásd Nagy Krisztiánt.

A pályázat összeállításával úgy haladtunk, mint egy főiskolás a diplomamunkájával. Az elején csak komótosan, pontosabban nagyon alaposan. A határidő közeledtével pedig hullámzó hangulatban, körömrágás mellett rástartolva. A problémát azzal tetéztük, hogy a tőlünk messze álló pénzügyi és közgazdasági költségeket a végére hagytuk. Szerencsére a 4.16-os iroda dolgozói segítségünkre voltak. Köszönjük nekik, hogy türelemmel világosítottak fel minket a pénzügyi és a közgazdasági költségek különbségére, valamint azt, hogy az 50-szer elmondott dolgokat 51-ére ők ma-

guk javították ki a megvalósíthatósági tanulmányban.

A pályázati anyag végül határidőre összeállt és örömmel postáztuk. Most pedig a hiánypótlást várjuk, mert biztos volt olyan dolog is, amely felett átsiklottunk.

Meg kell, hogy említsek egy másik pályázatot is, amelynek ugyan felelőse nem a VMVO, de feladata volt vele. Ez pedig a KEOP-2.2.1. kódszámú Komplex vízvédelmi beruházások keretében megvalósuló „Komplex Tisza-tó projekt”, amelyben részprojektként szerepelt a Tisza-tó, valamint a TIKEVIR is. A TIKEVIR-rel érintett

A team reggelije Kovács Ferenc felajánlásából

VIZIGEK pályázati koordinálási feladatait a VMVO Vízszolgáltatási Csoport vezetője látta el. Nem volt egyszerű dolga a létesítményjegyzék összeállításánál. Röpködtek a notes-ok a VIZIG-ek és a VMVO, valamint a VMVO és az ÁFO között. Az eredmény itt is határidőre megszületett, már csak az NFÜ véleményét várjuk.

Kelemenné Mészáros Szilvia

Krisztián, az irodahódító

A Közép-Tisza vidék vízellátásának története

6/ A fúrások megkezdődnek

Bár az eddigiekből egyértelműen kitűnt, hogy az alföldi vízkútúrások tömeges elterjedése az 1890-es évek elejéhez kötődik, a történelmi hűség kedvéért nem feledkezhetünk el néhány korábbi kísérlet bemutatásától sem.

Nagykőrös város vezetése például 1861-ben kötött szerződést Hoffmann Vincze vállalkozóval arra, hogy a Deák - téren artézi kútát fúrjon. Július végén a mester jelentette, hogy a 44,8 m mély „... artésiai kút tovább fúrása igen káros volna, és, hogy ezen kutat, már mely elegendő jó egészséges vizet szolgáltat, be lehetne végezni.” A város szivattyút vásárolt „... az artésiai kútnak elegendő vize bizonyítására...”, de a hozamot túl kevésnek találták, a mester pedig nem kívánt tovább fúrni, ezért némi költségtérítés mellett útjára engedték. 1866-ban a jászberényiek is szerződés kötésre adták a fejüket, de a főtéren mélyülő kút készítője, Szódy József hiába talált 24,6 m-en vizet - mely a gyógytárban is ihatónak nyilvánított - az elégedetlen vezetés nem vette át művét, pedig már az ásott kút - szerű fúraknak kövekkel való felrovásával is végzett.

Cegléden 1883-ban kezdték el a fúrás kísérleteket, és a sikeres kezdet után Hoffer Félix sorra készített feltehetően 25 - 35 m körüli mélységű, vörösfenyő csővezetű kutakat. Munkájával elégedettek voltak, de a közkutak által kiváltott „társadalmi események” felháborították az úri közönséget. „Szolgálók, mesterinasok hemzsegnek ott a nap majd mindenik órájában. Ennek a cselédféle népességnek mosdatlan szájából csak úgy ömlik a pimasznál pimaszabb beszéd, trágár nóták és éktelen káromkodások... Hozzáteve azt, hogy nevezett kút környékén százával jön - megy az iskolás gyermekek serege, bárki is be fogja látni, hogy az ott dévajkodó csöcselék viselkedése erkölcsileg inficiálja azt a templomudvarát” - olvasható a helyi lap egyik 1883-as cikkében. (A kálvinista kút)

Az első kísérletek közül utoljára a türkeveit hozom fel példaként, ahol is Csuka Sándor ó - kanizsai mérnök vergődésén csüggedezett a lakosság. „A fúróval - mely a legelső méternél már ketté pattant - ketté pattant a mi illúzióknak is” - mondta az 1892-es évről szóló beszámolójában a polgármester. A megbízott vállalkozó végül 175 m-ig jutott le, ekkor azonban jelentette megbízóinak, hogy az „... előállott természeti akadályok miatt szerződésbeli kötelezettségeinek megfelelni nem képes.” Szerencsére a korabeli fúrás kísérletek többségére nem a kudarc volt a jellemző, akár a Zsigmondy cég (lásd: Törökszentmiklós, Karcag, Kisújszállás, Túrkeve), akár egy dél - alföldi vagy máshonnan érkező, ekkoriban feltűnő vállalkozó készítette a kutat. (lásd: Szolnok, Jászberény, Cegléd, Nagykőrös) Ezen kutak készítésének részletes történetét 15 - 20 évvel ezelőtt már bemutattam lapunkban, ezért most inkább az eredmények következményeiről szólnék. A települések lakossága ugyanis az első ijedelmek (a lágy, langyos víz sok helyen hasmenést, emésztési zavarokat okozott) elmúltával tömegesen kezdte látogatni a főtereket, így azok nem csak sártengerre, hanem

kedvezőtlen társadalmi események (lásd: a fentebbi ceglédi idézet) színterévé is váltak. A sikeres fúrások logikus következménye volt az is, hogy a lakosság mindenhol követelni kezdte újabb kutak létesítését a központtól távolabbi utcákon, tereken, és ez óriási anyagi terhet jelentve újabb pótdadókhöz vezetett. A városokban ennek ellenére általában megrendelték az újabb fúrásokat, a falvakban viszont erre kevésbé volt lehetőség, ezért a XX. század első évtizedeiben újabb vízellátási módok jelentek meg. Ezek elvi alapját az aljzat földtani adottságai szabták meg: ahol például 180 - 200 m mélységből sok száz liter kifolyó víz tört fel percenként, ott körzeti vezetérendszer építettek ki (lásd: tiszazugi kúttársaságok), a települések túlnyomó többségének utcáin viszont a 60 - 100 m-es, kéziszivattyúval működtetett kutak terjedtek el nagy számban. (lásd: Tiszafüred - Törökszentmiklós - Mezőtúr - Karcag térségét)

Az átadott kutak vizét az 1927-ben létrehozott Országos Közegészségügyi Intézet (OKI) illetékes osztályához szállították be vizsgálatra, így rövidesen ismertté vált, hogy - elsősorban a 100 - 120 m-nél sekélyebbeké - kirívóan vasas, mangános. Kiderült az is, hogy az 1,5 - 3,5 mg/l közötti vastartalomnak csak egy része rétegeredetű, a többi a kút vascsővéből oldódik ki a magas széndioxidos agresszivitás miatt. Az orvosok és a mérnökök megoldást sürgettek, majd kidolgoztak egy újfajta kútképzési technológiát, mely elveiben maig korszerűnek mondható. Munkásságuk nyomán az utcai közkutak azbesztcement vagy facsóval kerültek kialakításra, a vas kezdőcsövet pedig visszahúzták, szórt szűrőkavicsolást helyezve el a két cső közötti gyűrűs térben. Ezen a módon olcsó, hosszú élettartamú és üzembiztos kutakat kapott a lakosság, tehát ugyanabból a beruházási keretösszegeből lényegesen több embert lehetett ellátni egészséges ivóvízzel. Az OKI kutak mindegyike szabvány kútfejjel (egy vagy kétaknás megoldás) rendelkezett, ezek maradványai ma is sok település utcájában megtalálhatók, többnyire téglával, szeméttel teledobálva. Természetesen az 1945 előtti magán kútúró ipar nem csak a jó példáról volt híres, hanem a tökeszegénység és a konkurenciaharc miatti minőségromlásról is. A kisvállalkozók egy részének szaktudását a korabeli geológusok és mérnökök eleve kétesnek tartották, nem is beszélve az általuk használt csövekről, melyek sem az átmérő, sem az anyagminőség szempontjából nem voltak megfelelőek. Az ilyen munkálatok elősegítették az amúgy védettnnek mondható vízadó rétegek elszennyeződését, illetve nyomáscsökkenését (kisnyomású rétegeket egybeszűrőztek nagy nyomásúakkal, így sok helyen az artézi kutak szabad kifolyása megszűnt), ami vízellátási gondokhoz vezetett. (Az artézi kútnaknál alkalmazott 50 - 80 mm O-jú csövekbe nem lehetett búvárszivattyút beépíteni.)

A vázolt gondoktól függetlenül sok ezer kisebb - nagyobb mélységű kút üzemelt már Alföld - szerte, amikor véget ért a második világháború, majd rövidesen megváltozott a politikai - gazdasági környezet is, ami az addig magán kútúró ipar államosításához vezetett.

7/ Az államosított kútúróipar tevékenysége

1948-ban a vízügyeket is államosították, 1949-ben pedig létrehozták az Országos Vízgazdálkodási Hivatalt, hogy a továbbiakban vegye át a korábbi helyi igazgatási szervek feladatait. Az addig magánkézben levő kútúró ipar központosítását, korszerű elvek szerinti irányítását az OVH-n belül az ivóvíz ellátási osztály kapta meg, melynek szakemberei - összefogva a vállalkozók addigi tevékenységét bíráló mérnökökkel, geológusokkal - élni is akartak a lehetőséggel. Első és legfontosabb feladatuknak az immár alkalmazottnak minősülő fúró-mesterek oktatását tekintették, felhívva figyelmüket a beléscsővezetés és a tisztítószivattyúzás korszerű módszereire, fontosságára. A korábbi évtizedek magánvállalkozói ugyanis sok kárt okoztak a különböző nyomású és vízminőségű rétegek összekötésével, a rétegtisztítást pedig vagy rábízták a felfelé áramló víz sodró erejére (kifolyó vizű artézi kutak) vagy kézi-gépi szivattyújukkal éppen csak, hogy megindították a rétegből a vízáramlást, már adták is át a kutat, soha nem ismerve meg így egy-egy homokszint valós vízadó képességét (lásd: kéziszivattyús közkutak).

Az oktató-nevelő munka hazai élharcosa, Bélteky Lajos a mezőtúri példát hozta fel cikkeiben az 1949 utáni szemléletváltás gyakorlati bizonyítékaként: a város 7 db régi kútja összesen 225 l/p hozamot adott, amikor az államosítás után megkezdték a 80-160 m közötti homokok korszerű módszerekkel való feltárását. A viszonylag olcsó közkutakból 8 db készült el, egyenként átlagosan 230 l/p vízmennyiséget adva, ami egyértelműen igazolta a tanítások helyességét. (Csak közbevetőleg jegyzem meg, hogy az 1949 utáni 10-15 év emberileg is nehéz időszaka volt a fúrásipar dolgozóknak: sok helyen istállókban, szalmán aludtak, munkaerejük fenntartásához pedig zsíros vagy margarinos kenyeret, jobb esetben szalonnát ettek, másra ugyanis nem telt a fizetésükből.) Az 1950-es évek elején-közepén kialakított, majd évtizedek átváltoztatás nélkül alkalmazott ivóvízkút típus a következő fő részekből állt: iránycső (10-25 m hosszú), technikai beléscső (kútmélységtől függően 60-360 m hosszú), és szűrőcső - ez utóbbit perforálták és réz szitaszövetet szűrővel látták el.

A szitaszövet típusa a kutak túlnyomó többségénél ún. „40/50-es” volt, mert tapasztalatok szerint ez illet legjobban az átlagos alföldi vízadó homokokhoz (uralkodó szemcseméret kb. 0,13 mm), a sok helyen előforduló finomhomokok termelésbe állítása viszont állandó szakmai vitát generált a fúró-mesterek között. Az egyik tábor azt vallotta, hogy a réteg nagyobb részét meg kell támasztani a termeltetés közben, tehát ún. „10/80-as” réz szítát („vakszövet”) használt, lemondva így a hozam egy részéről vagy a kedvező üzemi szintről. A mesterek másik része az ellenkezőjét vallotta, ezért a durvahomokokban, kavicsokban használatos ún. „32-es” szövetet építette be, majd a nagy lyukakon át szándékosan kiüregelte a réteget s így valóban nagyobb hozat

mot ért el, de egyben jó alapot teremtett egy későbbi rétegomláshoz és az ebből következő megállíthatatlan homokoláshoz. Kezdő fúrósként mindkét hitvallású mester mellett készítettem kutat, és sokáig ingadoztam, melyiküknek van igaza, esetleg van egy harmadik, jobb megoldás is? Később már az igazgatóság-nál dolgozva kerültek a kezembe Bélteki Lajos könyvei, melyek az 1950-es évek végétől a kizárólagosan alkalmazott szitaszövetes szűrőzés alkalmazási korlátairól érkeztek, propagálva egyúttal a kavicsolt szűrőzés technikai felsőbbrendűségét.

Körülnézve a területünkön alig találtam ilyen kivitelű kutat, azzal viszont nap – nap után szembesültem, hogy az államosítás után még forradalmian újnak – jónak tűnő megoldások mennyi hibaforrással bírnak. Sok volt a talajtöréses homokolás a hibás „ráugatásos” üzemeltetés miatt (ilyenkor az egyszerű kompresszorozásos javítás csak ideig-óráig használ) és többnyire az ilyen hibáktól tartva a mesterek már eleve meg sem próbálták elérni a réteg maximális vízáradó képességét. (Ha megpróbálták, néha 4–500 óra kompresszorozásra is szükség volt a homokmentes üzem eléréséhez.)

Nagyobb városok, ipari üzemek vízműve 15–30 db kúttal rendelkezett a lehetségesnél kisebb vízhozamok miatt, és az amúgy is hatalmas költségeket még a sok bekötővezeték, villanykábel is növelte. Még kezdő koromban megkérdeztem egy régi, nagy szakértelmű fúrási vezető kollegától, hogy miért csinál a magyar ipar ezrével kizárólag szitaszövetes kutat, amikor ezek súlyos hiányosságait minden érintett ismeri az országban?

„Tudod, minden hazai cég az egyszerű szitaszövetes kutak készítésére állt rá évtizedekkel ezelőtt, ehhez vannak eszközeink, kiforrott technológiájuk, a megrendelőknek sokszor ez is drága és a fúró mesterek jó része sem szívesen kezdene bele egy új megoldásba.” De talán az a fő probléma, hogy nincs velünk szemben semmilyen minőségi követelmény állítva, sem a megbízók, sem a hatóság részéről.

Elgondolkodtattak a hallottak, de hatósági szerepkörbe kerülve jó ideig az új feladatok, viselkedési módok tanulása kötött le, eszembe sem jutott, hogy a helyzet megváltoztatásáért én is tehetnék valamit.

Ezekben az években volt munka bőven, az államilag támogatott vízdíj miatt a lakosság az

ipar és a mezőgazdaság egyaránt pazarolta a vizet és a tervezők is minden dokumentációban ügyfelük lendületesen növekvő vízigényeivel számoltak. Jó volt ez a kútfúró cégeknek, hiszen sok megrendelő csak azért rendelt tőlük sürgősséggel egy kutat az év végén, hogy a felesleges pénzt el tudja költeni az adózás vagy az állam beruházási pénz el nem költése miatti felelősségre vonás előtt. (Évtizedeken át a kútfúrás volt a leggyorsabban véghezvihető építkezési mód.)

Sorállás, számlacsálások és hozzá nem értő műszaki ellenőrök jellemezték a kort jó 30 éven át, de aztán az az időszak is eljött számomra, amikor már nem lehetett tovább felvállalni a hatósági ember döbbenetes felelőtlenségét ebben a folyamatban. Nem szolnoki, hanem országos államigazgatósági jelenségről beszéltek, és 1977–78-ig én is sodródtam az eseményekkel.

Ekkor azonban olyan események történtek, melyek máig hatóan megváltoztatták csoportunk hozzáállását a hatósági tevékenységhez.

(folytatjuk)
Barabás Imre

Igazi „Szentkirályi”, mégis „Emese”

Amikor 1992 elején a VITAPRESS Kft. megtervezte, lemélyítette első, 206,3 m-es kútját Szentkirályon, a fő cél még a Marina nevű üdültől készítése (sűrítmenyből hígítással), illetve a palackozóüzem szociális vízellátása volt. Igaz, a látnoki hírből álló tulajdonos Balogh Sándor már ekkor felvetette az ásványvízként való palackozás lehetőségét is, de a fennmaradt legenda szerint ezt csak akkor döntötte el végleg, amikor megérezte az új kút vizének illatát, ízét, és ezek egy régi, fiatalkori kirándulás emlékéit idézték fel benne. Az akkor megízelt helyi forrásvízre Balogh úr mindig is szívesen emlékezett vissza, és az ízlését dicséri, hogy a palackozás megkezdése óta a vásárlóközönség jó része is mellé pártolt a boltokban. Aztán mint ismert, 2004-ben Párizsban Eauscar díjat nyert a víz, mely állítólag olyasféle kitüntetésnek minősül, mint a színészeknél az Oscar. A

rangos nemzetközi elismerés következtében a „Szentkirályi” ásványvíz messze földön is híres lett, de a hírnévnek a szó szoros értelmében is ára van: az ital a boltokban is a drágábbak közé tartozik. A gond az, hogy ezzel a márkanévvel nem is lehet kevesebbet adni, ezért nemrég felmerült, hogy másik vízbázisra telepítve kellene egy olcsóbb „Szentkirályi” is, természetesen más fantáziánévvel.

A megoldás megtalálásához igazgatóságunk is hozzájárult: e sorok írójának 2005-ben sikerült elérni, hogy az újabb 210 m-es kút keresőfúrását 400 m-ig mélyíttesse le a cég, feltárva így az ősi Duna idősebb jégkorszaki kavicsait is. A kutatás kiváló eredménnyel zárult, így a 3. számú kút tervezett mélysége már eleve 420 m lett azzal a céllal, hogy a 370 – 420 m közé eső kavicsrétegek vize kitermelhető legyen. A döntés háttere ismét a legén-

dák világába tartozik: a 2005-ös rétegróbák vízmintái közül az innen vettnek az íze tetszett meg Balogh úrnak...

A fúrás 2008. februárjában kezdődött el, majd március 20-án már az átadáson örültünk a kiváló eredménynek: kompresszorral 2500 l/p-et adott a kút, melynek vize a 426 m-es mélység ellenére is csak 23 °C-os. A vegyelemzés szerint az oldott anyag tartalom nagyon hasonló a jelenlegi „Szentkirályi” ásványvizéhez, de a nátrium mennyisége 20 – 23 mg/l helyett 40 – 41 mg/l. Megvalósulhat tehát a tulajdonos család terve, hogy bár a megszokott minőséget szolgáltatják az új kútból is, az mégis „más” ásványvíz lesz, indokolt tehát az új márkanév bevezetése, az olcsóbb ár megállapítása.

Érdeklődésemre, hogy mi lesz az új név, Wagner Gábor fejlesztési igazgató ezt válaszolta: Emese lesz, ami logikus, hiszen a nemrég elhunyt Balogh Sándor lányát így hívják...

Barabás Imre

L A P S Z E M L E

Vontatottan halad a Vásárhelyi-terv végrehajtása, elsősorban jogszabályi és finanszírozási problémák miatt. Már 2004 és 2007 között is az előirányzat fele jutott a végrehajtásra. A múlt évben a Vásárhelyi-terv beépült az Új Magyarország fejlesztési tervbe és így a megvalósítást 25 év alatt tervezik végrehajtani. Ráadásul az elkészülő tározók üzembe helyezésével is gondok lehetnek, mivel az érintett települések polgármesterei nem járulnak hozzá az üzembe helyezéshez, arra való hivatkozással, hogy a decentralizált alpból történő beruházások közül csak a szennyvízelhelyezés valósult meg, de a csapadékvíz elvezetés és a belterületi vízrendezés továbbra sem megoldott.

(Magyar Nemzet 2008.03.19.)

Az Országgyűlés még a tavaszi ülészakban dönteni kíván a színesfémlopások visszaszorítását elősegítő jogszabályok változtatásáról. A büntető Törvénykönyv változtatását ugyan nem tervezik, de hasonlóan a falopásokhoz, itt is lehetőséget biztosítanak az elkövetés eszközeinek elkobzására. A Kormány célzott ellenőrzéseket is tervez. Minderre azért van szükség, mert 2005-től a lopások száma látványosan emelkedett és több szervezet is hangot adott a helyzet tarthatatlanságának.

(Magyar Nemzet 2008.03.19.)

Mezőtúr határában négy szélerőmű megépítését tervezték, ebből egy már megépült és üzemel. Draskovits Dénes polgármester tájékoztatása szerint a másik három megvalósí-

tását a fosszilis energia lobbij hatására az engedélyező hatóság lassította. Az engedélyeket azóta már kiadták, azonban a hálózatra nem csatlakoztathatók rá. Az erőművek szigetüzemben működhetnek, egyenlőre egyenáramot állítanak elő, melyet vízbontásos hidrogén előállítására lehet hasznosítani. Az így előállított gázt járművek meghajtására, vagy elektromos hálózattól távoli helyeken áramfejlesztésre lehet felhasználni. A polgármester szerint ez a kiválasztás, de a kivitelezés nem halasztható, mivel az engedély szerint mindhárom szélerőművet 2009.06. 30-ig be kell üzemelni.

(Mezőtúr és Vidéke 2008.02.29.)

Már másfél éve, hogy az átszervezések során megszűnt a gyulai vízügyi felügyelőség és a

szegedi kirendeltségeként működött tovább. Most újabb átszervezés történt. Békés megye északi településeinek ügyintézését a debreceni felügyelőség hatáskörébe helyezték. A döntés ellen tiltakozott a megyegyűlés és az érintett települések polgármesterei is. A megyegyűlés kezdeményezte a jogszabály megváltoztatását és a gyulai központ visszaállítását. A közgyűlés elnöke a miniszterhez fordult, azonban annak ellenére nem tervezik a visszaállítást, hogy Fodor Gábor miniszter elismerte, hogy a változtatás nem volt szerencsés megoldás.

(Magyar Nemzet 2008.03.12.)

A víz oldóképessége miatt mindig tartalmaz különböző oldott gázokat melyek koncentrációja a vízmélység függvényében változó. Ezek közül az oldott oxigén befolyásolja legjelentősebben a különböző vizek benépesültségét. A vízbe az oxigén bekerülhet a légkörből és baktériumok hatására keletkezhet a vízben. Az oldott oxigén mennyisége időszakosan változik. Nagy tömegű fitoplankton esetén, lassan mozgó vízben, napsütés alkalmával túltelítettség fordulhat elő, ami a halaknál gázembóliát okozhat. Egyes vizek azonban állandóan szegények oxigénben: ezek a felszín alatti vizek, a szerves anyagokat tartalmazó és a szennyvizek. Borús időben, vagy éjszaka a vízfelszínt borító növényzet is okozhat oxigénhiányt, jól jelzi ezt a halak pipálása. Ezek a növények ráadásul nem gazdagítják a vizet oxigénnel, mivel azt közvetlenül a légkörbe juttatják, ráadásul megakadályozzák a napfény lejutását a vízoszlopba és az így leárnyékolva vízben más növények sem tudnak fotoszintetizálni. A következményképpen fellépő oxigénhiány gyakran halpusztuláshoz vezet.

(Élet és Tudomány 2008/11.)

Minden társadalom alapvető törekvése, hogy tagjainak megfelelő életkörülményeket biztosítson, aminek három nagyon fontos eleme van: a megfelelő mennyiségű és minőségű élelmiszer, a jó minőségű és elegendő víz és a kellemes környezet. A cikk ismerteti a fenntartható mezőgazdasági fejlődés csak alapvető feltételeit, ami egy új szemlélet kialakítását igényli. A természeti erőforrások közül a termőtalaj és a csapadék a két legértékesebb, feltételesen megújuló erőforrás. A talaj hazánkban a legnagyobb kapacitású, rendszerint újratöltődő természetes víztározó, ezért értékét

Úszó békaszőlő és vízi rucaörmő a Nagykunsági-főcsatornán

nem a táperő, egyre inkább a rendelkezésre álló vízkészlet határozza meg. Gondoljunk csak bele: üvegházi körülmények között jelenleg is történik talaj nélküli növénytermesztés! A szélsőséges időjárási jelenségek következtében fokozódik a vízerózió, ezáltal talajkiszáradások még inkább veszélyeztetetté válnak. Ennek elhárítása a gazdálkodók fontos feladata, melyet különböző agrotechnikai módszerekkel érhetnek el. A csapadék hasznosítását a talaj vízbefogadó-képességének növelésével hajthatják végre. Az erózió elleni védelemben a talajtakarás mellett a legeredményesebb beavatkozás a talajlazítás, melynek ugyan vannak hátrányai, de ezeket messze meghaladják előnyei. A természeti erőforrások közül a víz szorosan kapcsolódik az éghajlathoz, a talaj vízháztartásához. A klímaváltozás következménye, hogy a vízfelhasználás hatékonyságának növelésére kell törekedni, felértékelődik a víz tározása.

(Mérnök Újság 2008/03.)

Tavaly dr. Mészáros Csaba, a BME Vízépítési és Vízgazdálkodási Tagozat oktatója részesült a „Hallgatókért Díj Oktatói Tagozat” elismerésben. Ebből az alkalomból beszélt indíttatásáról, pályafutásáról, a sportban és a közösségi életben végzett munkájáról és a szakmai hitvallásáról. Már 8 éve tartja az egyetemen a Duna című tárgyat, azzal a nem titkolt céllal, hogy a hallgatókkal megismertesse a Bős-Nagymaros Vízlépcsőrendszer probléma körét. Felvetette a „megélhetési környezetvédők” felelősségét-felelőtlenségét. Rámutatott, hogy a nagyberuházásoknál sem csak a szakmai szempontok számítanak, ehelyett értékvalasztást kell alkalmazni, bizonyos esetekben a természetes területek áthelyezése, újak létrehozása is elképzelhető. Véleménye szerint, a környezetvédőknek és a mérnököknek össze kell fogni a környezet szennyezésének elkerülése céljából.

(Mélyépités 2008/01.)

A tápiószzelei Agrobotonikai Központban 85 ezer mezőgazdasági növény génjeit őrzik, ez Európa egyik legnagyobb génbankja. Pályázati segítséggel létre kívánják hozni a Pannon Génbankot, melyben a vadon élő növények génanyagát is tárolnák. Magyarországon 2000 körül van ezen fajok száma, ennek 50-60 %-át szándékoznak az első öt évben begyűjteni. A gyűjtést a fokozottan védett bennszülött növényekkel kezdenék. Hazánkban nagy gyümölcsstermesztési génban-

kok is működnek. Újfehértón például 1200 régi almafajtát őriznek, azonban e génbankok fennmaradása kétséges, mivel valamennyien pénzügyi gondokkal küzdenek.

(Élet és Tudomány 2008/11.)

A Központi Statisztikai Hivatal felmérése szerint jelentős mértékben csökkent hazánk gyümölcs ültetvényeinek területe. A terméktanács szerint ez nem értékelendő aggasztó folyamatnak, mert azt jelenti, hogy megkezdődött a régi ültetvények felújítása. Komoly lehetőségeket mutat a dió és a körte termesztése. Az alma és meggy mennyisége a jelenlegi terület felén is előállítható, - korszerű technológia alkalmazása mellett. Ehhez támogatással fel kell újítani az ültetvényeket és az öntözés könnyebbé tétele is szükséges.

(Magyar Nemzet 2008.03.19.)

A Gazdasági Versenyhivatal ötmillió forintra büntette a Magyar Építész Kamarát. A GVH szerint az építészeknek díjazásuk megállapítása során a kamarai díjszabályzatot kellett használniuk, attól nem térhettek el. Ezt a GVH versenykorlátozásnak minősítette. A Kamara vitatja a döntést, mert a hivatkozott árat az ajánlott díjszabás tartalmazza, ezért a GVH határozatát a bíróságon megtámadják.

(Magyar Nemzet 2008.03.11.)

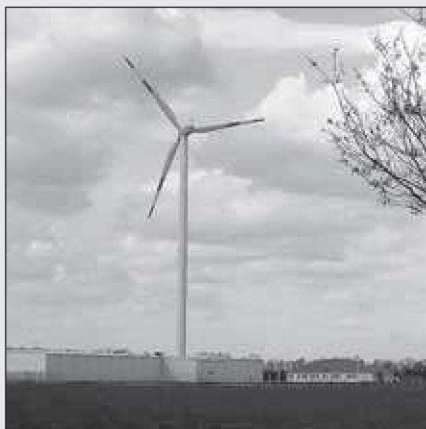
Amerikai és francia kutatók a Föld légkörének vizsgálata során olyan baktériumok jelenlétét bizonyították, melyek számottevő szerepet játszanak a csapadék képződésében. A jégképződést ugyan a kisméretű por-szemcsék is lehetővé teszik, azonban a baktériumok magasabb hőmérsékleten is beindítják a folyamatokat. A baktériumok a szél segítségével jutnak a légkörbe, majd a csapadékkal visszahullnak a Föld felszínére. A tudósok szerint nagytömegű baktérium légkörbe juttatásával száraz területek felett is képezhetnek csapadékot.

(Élet és Tudomány 2008/11.)

Norvégiában egy olyan génbank kezdte meg működését, melyben a Földön hasznosított növények magvait helyezik el. A szárazföldtől távoli szigeten egy hegy belsejében kialakított 120 m hosszú alagútban a magvakat mínusz 18 fokon tárolják, felkészülve egy esetleges katasztrófára, mely után ebből a génbankból lenne újratermelhető az élelmiszertermelés. (Már, ha lesz aki elszórja azokat.) Eddig 36 ország 7000 féle növényének magvait tárolták el.

(Élet és Tudomány 2008/08.)

Ollóztá: Boda László

Mezőtúri szélérőmű

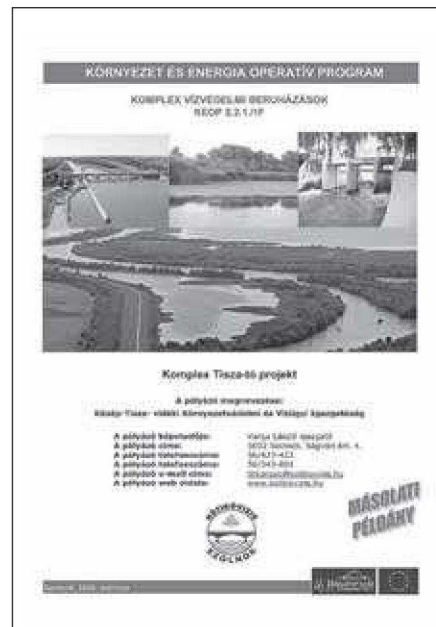

A KÖZPONT HÍREI

1. A KÖTI-KÖVIZIG árvízvédelmi töltéseiben a 2006. évi rendkívüli tavaszi árvíz jelentős károkat okozott. Az árhullámok levonulását követően megkezdődtek a helyreállítási munkálatok. Az előírásokra történő kiépítés során nem volt elegendő a meglévő töltés által elfoglalt terület, ezért a szomszédos területek igénybevételevel lehetett csak a helyreállítást elvégezni. Ezek a területek többnyire faállománnyal, cserjével fedett KÖTI-KÖVIZIG kezelésű ingatlanok voltak. A Tisza bal part 7+950 tkm-11+000 tkm közötti szakaszon (Csépa és Csongrád közigazgatási területén) a beavatkozás egy idős hazai nyáras erdőállományt is érintett. A faállomány fakitermelés előtti becslült kora 80-90 év volt. A munkaterület előkészítéseként a kitűzött területen található fákat ki kellett dönteni. A munkafolyamatban tűnt ki egy fatörzs, melynek törzssátmérője nagyobb volt a faállomány átlagához képest. Ez a fa egy fekete nyár, népies nevén topolya, csomoros nyár volt. A keresztmetszetén kb. 115 évgyűrűt

tést kapott a töltés vízdalán dugványozással és csemeteültetéssel erdősávok létesítése. A nyáron töltést építő kubikusok, ősszel és télen az erdősávokat ültették. Az erdősávokat a korábbi időszakok árvíz-védekezési tapasztalatai alapján töltés kiegészítő létesítményének, a hullámverés elleni természetes védőzónájának szánták. Feltételezzük, hogy az akkor végrehajtott ültetések elsőként megeredt egyede érte meg a 2006-os esztendő.) Ezek alapján szinte bizonyosak lehetünk abban, hogy ez a nyárfá 118 évet élhetett. Bár a fekete és fehér nyárok hosszabb életűek, a 100 év fölötti egyedek azért ritkaságnak számíthatnak hazánkban. A fa életkora, a létesítésének célja, kidöntésének körülménye arra az elhatározásra készítette az igazgatóságot, hogy méltóképpen bemutassa azt a jelennek. Összesen három metszet készült a majd 120 éves óriásból. Az első „korong” Tisza-ugon 2007. augusztusában került felállításra, a második Szolnokon a KÖTI-KÖVIZIG központ parkolója mellett található, míg a harmadik ha-

2. A Komplex Tisza-tó projekttel kapcsolatos egyeztető megbeszélésre került sor 2008. április 3-án, a VKKI Márvány utcai épületében, melyen a rendezőkön kívül a KÖR-KÖVIZIG, a TI-KÖVIZIG és a KÖTI-KÖVIZIG képviselői vettek részt. A Komplex Tisza-tó projekt eredetileg két külön beruházás volt. A fejlesztések ésszerűségi okok miatt azonban összevonásra kerültek, egy projektbe integrálódtak, de alapvetően két részből állnak. A projektszervezetet is ennek megfelelően állították fel. A Komplex Tisza-tó

Az emlékpont ünnepélyes átadása Szolnokon

A közel 120 éves fekete nyár metszete

számoltak. (Az 1880-90 években a Csongrád - Csépa - Tiszasas - Tiszaug között 18,7 km hosszúságban töltésepítés folyt, mely munkái között az összefoglaló szakirodalomban emlí-

marosan Kiskörén lesz látható. A szolnoki emlékpontot ünnepélyes keretek között Szalay Ferenc, Szolnok megyei jogú város polgármestere leplezte le 2008. március 21-én.

beruházás egyik elemét a Tisza-tóhoz kapcsolódó fejlesztések teszik ki, melyek 4 részből állnak: műtárgyak rekonstrukciója, áramlási viszonyok rendezése, növényzet szabályozása, ökológiai egyensúly megteremtése, partvonal rögzítése. A részprojekt alapvető célja a Tisza-tó hosszú távú fennmaradásának biztosítása. A program másik részében a TIKEVIR részprojekt keretében az érintett KÖVIZIGEK területén megvalósítandó fejlesztések szerepelnek, melyek célja a térség ökológiai szükséges vízkészletének pótlása. Ennek keretében kerülnek rendezésre az üzemirányítással kapcsolatos kérdések. A KÖVIZIGEK területén megvalósuló fejlesztések az alábbiak: Keleti főcsatorna rekonstrukciója, műtárgyak rekonstrukciója, helyenként műtárgyak átépítése is szerepel. A fejlesztéssel érintett műtárgyak: szilip, bukó, vízleadó, szivattyútelep, árvízkapu. Ezeket kívül kiépítésre kerül vízállás távmérő rendszer is. Az előkészítés költségei: 345 M Ft, míg a várható beruházási költség 5,755 Mrd Ft. A pályázat benyújtása 2008. márciusában megtörtént.

3. A Magyar Hidrológiai Társaság Mezőgazdasági Vizsgálódási Szakosztálya és a Magyar Agrártudományi Egyesülettel közös programot szervezett 2008. március 27-én „Az öntözés időszzerű kérdései” címmel. A résztvevők az előadások sokrétűségére való tekintettel a téma nagyobb nyilvánosság előtt történő újbóli felvetése, megbeszélése mellett foglaltak állást. Az öntözés időszzerű kérdéseiről tartott előadást Virágné Kóházi-Kiss Edit, a KÖTI-KÖVIZIG főtanácsosa és Tasnádi Gábor, a Csongrád Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal vezetője.

4. A 2007. évben elmaradt Körös Kupa 2008. április 11-én került megrendezésre a KÖRKÖ-

A Kőrös-Kupán résztvevő labdarúgó csapatunk

VIZIG működési területén található Szeghalom impozáns sportcsarnokában. A labdarúgó tornán a házigazda Gyula minden meccset megnyerve végzett az élen. Őket a 4-4 pontos Szeged és Debrecen követte, míg a negyedik helyen a tartalékos csapattal érkező, és három vereséget begyűjtő Szolnok végzett.

Vona Titusz

5. A Magyar Öntözési Egyesület, a Halászati és Öntözési Kutatóintézet, a Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz-és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kara, a Magyar Agrártudományi Egyesület Mezőgazdasági Vizgazdálkodási Szakosztálya és a Corvinus Egyetem Kertészeti Karának Műszaki Tanszéke 2008. március 27-én konferenciát rendezett a Víz Világnapja alkalmából a Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz-és Környezetgazdálkodási Főiskolai Karán, Szarvason. Tartalmas és részletes előadások hangzottak el „Magyarország jelentős vízgazdálkodási kérdései”, „Beszámoló a 2007-ben Tel-Avivban tartott szabványosítási konferenciáról”, „Vízi környezet - hal -

egészség”, „Az EU-s támogatással szervezett szaktanácsadás jelenlegi helyzete” címmel. Az előadások után sor került a HAKI új Környezetanalitikai Központjának bemutatására.

Uri Szabó Zoltán

6. Projekt előrehaladási jelentés - Április hónapban négy belvizes pályázat került benyújtásra: Millér belvízfőcsatorna mederfejlesztése és rekonstrukciója, Doba belvízfőcsatorna mederfejlesztése és rekonstrukciója, Harangzug I. belvízfőcsatorna mederfejlesztése és rekonstrukciója, Hanyi-éri belvízfőcsatorna mederfejlesztése és rekonstrukciója. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökségtől a befogadó nyilatkozatok megérkeztek az igazgatóságra, sőt az Észak-Alföldi Régió már az első - néhány oldalban összesűrítt - hiánypótlási listát is megküldte.

Horváth Béla

7. Nagykunsági emléktúra - A Nagykunsági-főcsatorna üzembe helyezésének 30. évfordulója alkalmából a KÖTI-KÖVIZIG 2008. június 22-25. között szakmai és tanulmányi rendezvényt szervez. A program a „Tisza Hete” ren-

dezvénsorozat része. Az évfordulás megemlékezés jól illeszkedik a jelentős vízelétesítményekre történő fokozottabb figyelemfelhívást célzó szakállamtitkári elképzelésekhez. A tervezett programok között szerepel egy 99 km-es kenu-túra, amely méltó folytatása a Keleti-főcsatorna 50. évi jubileumi ünnepségsorozatának keretében 2006-ban tartott vízitúrának. Az evezősök útjuk során több helyen tartanak majd pihenőt. Úgy tervezzük, hogy ezek a megállók egyfajta információt is adjanak a Nagykunsági-főcsatornáról és a hozzá kapcsolódó létesítményekről. A tervezett útvonal:

1. nap: Poroszló-Abádszalók ~ 25 km
2. nap: Abádszalók-Telekhalom ~ 19 km
3. nap: Telekhalom-Kétpó ~ 35 km
4. nap: Kétpó-Öcsöd ~ 20 km.

A szervezés célegyenesbe fordult. Április 16-án végelegesedett a résztvevők száma, összeállt a részletes útvonalterv. Pont került valamennyi lényeges kérdésre, köztük olyan fontosakra is, minthogy házon belül milyen létszám vesz részt a vízitúrán, kinek a feladata a potenciális szponzorok felkutatása, mekkora szociális infrastruktúra szükséges egy 120 fős táborhely kiszolgálásához, stb. A programról részletesebben lehet tájékozódni az intraneten, illetve a következő lapszámokban.

Göblyös László

8. Örömmel osztjuk meg Veletek Varga László igazgató úrnak a Magyar Sajtó Napja alkalmából március 12-én írt kedves sorait: „Tisztelt Főszerkesztő Asszony! A Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság dolgozói nevében, a Magyar Sajtó Napja alkalmából szeretnénk megköszönni Önnek és a Közép-Tisza újság szerkesztésében részt vevő munkatársainak az igazgatóság lapjának magas színvonalú megjelenéséhez nyújtott segítségüket és munkájukat, valamint a további munkájukhoz szeretnénk sok sikert és jó egészséget kívánni.”

Szerkesztőség

KISKÖREI MOZAIK

1. Az elmúlt enyhe telet hideg és csapadékos március követte. Ennek megfelelően több alkalommal kisebb árhullám vonult le a Tiszán március hónapban, melynek következtében március 6. és 11. között a duzzasztás megszüntetésre került. A Kiskörei-tározó nyári vízszintre történő duzzasztásának megkezdése az árhullámok függvényében fog alakulni.

2. A Tiszaroffi árvízi szükség tározó építése folytatódik. Jelenleg a kerékpárút alapjának építése, töltés profilozás, humuszterítés van folyamatban. A két darab vízbeeresztő-leürítő műtárgy munkahely átadása március hónapban megtörtént. A műtárgy építési munkálatok a tározó töltés teljes magasságának kiépítéséig nem kezdődhetnek el, az árvízi biztonság megőrzése érdekében.

3. A Jászsági- és a Nagykunsági-főcsatornák feltöltése üzemi vízszintre megtörtént, elkezdődött a vízszolgáltatási idény. Ennek megfelelően a vízszolgáltatási szerződések megkötése folyamatban van. A halastavak üzemeltetői megkezdtek a tavak töltését,

A Jászsági-főcsatorna üzemvízszintén

szükség szerint a lehalászását. A halastavak lecsapolásának költségtérítéséhez a 2008. évi díjakról tájékoztattuk a gazdálkodókat, akikre sajnos az áramszolgáltató által ránk terhelt költségek kisebb százalékát kénytelenek voltak átterhelni.

4. Miután márciusban az egyik árhullám követte a másikat, így a Tisza Kisköre alatti szakasza nem tudott olyan szintre apadni, hogy a belvízcsatornák gravitációs műtárgyait meg lehetett volna nyitni. Ennek következtében

ezen csatornák vízszintje folyamatosan emelkedett, ami szükségessé tette a szivattyús üzem beindítását és ezzel egyidejűleg a belvízvédelmi fokozat elrendelését a 10.04-es belvízvédelmi szakaszon.

5. A ROP-os pályázat keretében az igazgatóság pályázik a Hanyi belvízfőcsatorna rendezésére. Február 14-én a Heves megyei települések polgármesterei részére a projekt ismertetésére került sor, ahol a felmerült kérdések, vélemények és problémák megvitatására is volt lehetőség. A tájékoztatót az igazgatóság részéről Horváth Béla a VMVO vezetője, valamint Nagy Tamás ügyintéző tartotta. A tájékoztatót a szakaszmérnökség vezetője és az érintett kollégák is részt vettek.

6. Március 3-án megtörtént a Tiszaderzsi kemping és csónakkikötő birtokba adása a Tiszaderzsi Önkormányzat részére, mely alapján az önkormányzat a terület jelenlegi bérelője 2010-ig.

7. A tározó mentén lévő kikötő tulajdonosok a téli vízszintet kihasználva az elmúlt hónapokban folyamatosan végezték a fejlesztési és karbantartási munkákat.

8. Az elmúlt hónapban a Karbantartási Csoportunk a szakaszmérnökség gépeinek, berendezéseinek karbantartási munkáit végezték (műhelykisgépek, vízínóvényvágó gépek,

építőipari kisgépek és duzzasztóművi segédberendezések).

9. Március elején a viharos erejű szél szinte minden őrzésben több órtelep és melléképület tetőszerkezetét, eresz csatornáját megrongálta, fákat döntött ki.

Sarudi órtelep a vihar után

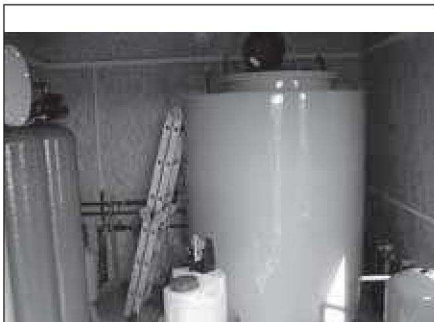
A Nőnap alkalmából az aktív és a nyugdíjas kollégákat is köszöntötték

10. Migács Imre gátőr nyugdíjba vonulását követően április elejétől a 10.04/5-ös gátőrzésben Rente Zoltán fogja a gátőri feladatokat, teendőket ellátni. Munkájához sok sikert kívánunk!

11. A Nemzetközi Nőnap alkalmából a gazdasági vezetés és a szakszervezet, virággal és egyéb meglepetéssel kedveskedett a szakaszmérnökség aktív és nyugállományba vonult hölgy dolgozóinak. **Morcsányi Margit**

KARCAGI VÍZCSEPPEK

1. A csatornaőrök cserjézési munkákat végeznek a saját őrzésükben, valamint összevontan a Hortobágy-Berettyó főcsatorna 55+000 - 58+000 szelvényei között.

Sebes-éri kút

2. A viharkárok helyreállítását végeztük el négy órtelepen. Tető és deszkázat javításra, héjazat pótlásra, kerítés javításra került sor.

3. Rendkívül megnőtt a lopások, rongálások száma, emiatt az őri ellenőrzéseket fokozni kellett. A tolvajok tekintet nélkül visznek

Rongálás Tiszabón

„mindent, ami mobilizálható” (fa a Nagykunsági-főcsatorna véderdejéből, Tiszabón tele-

fonkából, Nagykunsági-főcsatorna 14 műtárgy fedlap).

4. A szakaszmérnökség területén üzemelő szervezetekkel a vízjogi üzemeltetési engedélyek adatait leegyeztetve megkezdjük a vízszolgáltatási szerződések megkötését.

5. Az öntözőművek feltöltése előtti fenntartási munkákat minden érintett szervezet elvégezte (pl.: Nagykunsági VGT az életvédelmi gerebek kihelyezését az Nk. III-2. fűrtfőcsatorna torkolati műtárgyánál).

Zádor-híd

6. Folytatjuk a haszonkölcsön-szerződések megkötését a termelői vízkivételi műtárgyakra.

7. Tájékoztattuk a termelőket a lecsapoló vizet szivattyús áttemelési költségeinek és a csatornahasználati díjak emelkedéséről.

8. „100 vízi emlék Magyarországon” címmel hamarosan megjelenő kiadványban helyet kapott a szakaszmérnökség területén található Zádor-híd is, amely Karcag egyik jelképévé is vált. „Egy letűnt világ hírmondója” – sokszor kezdődik így egy védett terület ismertetője, de ritkán annyira helyénvaló ez a fordulat, mint a karcagi Zádor-híd esetében. A látogató először azt hiszi, a délibáb játszik vele: forró, remegő levegő, körös-körül juhok által csonkig rágott szikes pusztá – és előtte egy, a „hortobágyi ki-

jobban, mint az, hogy egy áradás alkalmával, 1831-ben elsodorta a híd két-két szélső ívét, így vált a híd ötlukúvá, és csökkent a szelvények közötti távolság hatvan méterről alig ötven méterre. A folyó és a főút azóta rég' másfelé jár, a lápi világ is a múlté. A híd azonban emlékeztet a valaha volt időkre, amikor a területet még Tolvajosnak hívták, mert a postaút utasait gyakran rabolták ki a mocsárban menedéket találó betyárok, akik a nem messze álló Ágota-csárdában itták el az ebül szerzett pénzt.

9. Ezúton szeretnék a Karcagi Szakaszmérnökség minden férfi dolgozója nevében utólag boldog Nőnapot kívánni az igazgatóság minden hölgydolgözőjének!

Harsányi Gábor

MEZŐTÚRI HÍRCSOKOR

1. 2008. február 13-án a Mezőtúri Szakasz-mérnökség dolgozói közül hat fő sikeres vizsgát tett az ISO 9001:2000 minőségirányítási rendszer ismereteiből.

2. 2008. március 27-én megtörtént a 2006. évi rendkívüli árvíz következtében megrongálódott fővédvonal szakaszok helyreállítási kivitelezési munkák garanciális bejárása, felülvizsgálata.

3. A mezőgazdasági vízszolgáltatási szerződések megkötéséhez szükséges nyomtatványt a partnereknek kiküldtük.

4. Mindenki számára ismerős dátum március 8. Ezen a napon ugyanis sok országban a hölgyeké a főszerep. A Nőnap immár majd egy évszázada ösztönzi megemlékezésre a fiúkat és férfiakat. Ilyenkor köszöntik hölgyismerőseiket, ki virággal, ki apróbb vagy nagyobb ajándékokkal, esetleg néhány kedves szóval. Idén szakasz-mérnökségünkön már-

*Kis madárka száll reája,
ingyen hallgatod szavát.
Ültess fát!"*

/Jókai Mór: Ültess fát/

Jókai 150 éves intelme szellemében mi örökzöldeket és szil facsemetéket ültettünk szandaszőlősi védelmi központunk előterében. Elsődleges célunk nem az volt, hogy néhány év múlva megpihenjünk fáink árnyékában, de a ciprusokra szálló madárkák éneke sem szerepelt érvként, amikor a parkosításról döntés született. Csupán szebbé kívántuk tenni épületeink környezetét. (Nem mintha a jelenlegi panoráma nem nyújtana maradandó „élményt” mindenkinek, aki erre jár.) S miért két 140 m hosszú, magasra növesztett sövény ültetéssel próbáljuk a látványt fokozni? Nos, a magyarázat igencsak hétköznapi. Védelmi központunktól alig 50 m-re egy szerencsétlen sorsú ember vert tanyát, aki hosz-

Kész a nagy mű

bálva eltakarni az ide látogatóktól ezeket a szegycmentes kupacokat. S itt történetem akár be is fejezhetném, ha az élet – mint annyiszor – nem gondoskodott volna nem várt fordulatoktól. Szomszédunk ugyanis gazdálkodik, kecskéket tenyészt. Jóságaival is kb. ugyanannyit törődik, mint portája rendbentartásával. Mondanom sem kell, amint végeztünk az ültetéssel és elvonultunk a területről, a kecskehad rögtön megszállta parkunkat, s jóízűen izlelgette a Leyland ciprus pikkelyleveleit. Az események azonnali avatkozást sürgettek. Meg kellett védeni növényeinket! A válságstáb néhány perc alatt több tucat használható megoldást felvetett. (A zömét azért nem merném a széles nyilvánosság elé tárni...) Végül a megoldás: egy speciális, külön négy lábú vendégeink távoltartására kifejlesztett villanypásztor kell építeni, körben a fásított területen. Mára a nagy mű be van fejezve. Működik. Az alkotó mégsem pihenhet. Még szükség lehet további stratégiára, ha esetleg valaki szemet vetne őrző-védő berendezésünkre.

S születhet újabb jelszó: meg kell védeni villanypásztorunkat!

Molnár Sándor

A Mezőtúri Szakasz-mérnökségen sem maradhatott el a nők köszöntése

cius 7-én ünnepeltük a Nőnapot, melyen a férfi munkatársaink kitüntető figyelmére és kedves ajándékaik emlékeztettek bennünket arra – amit talán már el is felejtettünk –, hogy milyen nagy küzdelem árán lett ez a mi NAPUNK.

*Ó, NŐ! Miért van ez,
Hogy se veled, se nélküled?
Hol van a tövis,
Melyet ha kihúzok Veled is, nélküled is?*

Geló Edit

5. A Nagykunsági-főcsatorna Nyugati ág feltöltése a halastavi vízellátási szintre április 01-re megtörténik. A TRVZRT vizigény bejelentése alapján a Kengyeli halastó kezd meg a tavaszi vízpótlást.

6. Véget ért egy viszonylag kedvező időszak, újra mozgolódnak a tolvajok. A 14-es műtárgynál 4 darab aknafedlap, a Kuncsorba IV. szip. melletti akácospól néhány fa bánja tevékenységüket.

Boda László

7. Ültess fát!
*„Ültess fát!
Hogyha mást nem, lombot ad.
Árnyékában megpihenhetsz,
gondot ő visel reád.
Jó tavasszal nyit virágot,
messze érzed illatát.*

Gőzerővel folyik a munka

LABORHÍREK

(FEHÉREN – FEKETÉN)

Egy gyors, időrendi statisztikai áttekintés magyarázatot adhat arra a mindeddig érthetetlen tényre, hogy miként teljesíthetett a szolnoki labor-kocsi három hónap alatt kilencezer kilométert?!

Március 3-án és április 8-án a martfűi BUNGE olajipari vállalatnál vettünk ivóvíz kontrollmintákat. Március 10-én végrehajtottuk az év első halastó-tápvíz vizsgálatát, az igazgató-szék teljes területén.

13-án, 20-án, 27-én a labor három dolgozója kishajóvezetői tanfolyáson vett részt és nem kis büszkeséggel jelenthetem, hogy április 7-én Miskolcon a Nemzeti Közlekedési Felügyeleten mindhárman sikeres vizsgát tettünk. Jelenleg a gyakorlati vizsgára és a hajóskapitányi aranyújtásos hófehér egyenruhánkra várunk.

19-én a Szarvas Fisch Kft megrendelése folytán vízhatlan gumiruhában úszkáltunk a Szarvas-Békésszentandrási holtág hihetetlenül vastag gázos üledékrétegében, majd az innen származó üledékmintával bebűzöcsítettük oly erősen a Labort, hogy az esetlegesen érkező ügynökök azóta néhány percnyi tartózkodás után önként menekülnek.

21-én az újonnan felszerelt gátórházak tisztítóberendezéseinek első kontroll-vizsgálatára került sor, a pityókai, a mámai-réti, valamint a körös-zugi gátórházaknál. Ez a vizsgálatosorozat a tervek szerint az év minden hónapjában ismétlődik.

A jászberényi PALMI TOP és EGI üzemeknél a március folyamán egyéni igények alapján 5-6 alkalommal vettünk víz-, jég-, illetve szennyvíz kontrollmintákat.

Az ATKÖVIZIG-es kollégák megkeresése alapján kétszer is megjártuk a délvidéket. Először a Dongér, illetve a Csukás-ér csatornákkal kapcsolatba hozható országos hírű halpusztulás vízminőségi hátterének vizsgálatával, majd a magyar-szerb határt képező Székostói csatorna üledékvizsgálatával bíztak meg bennünket. (A szerb megbízásoktól

mindössze egy 300 méter széles kelkáposztaföld választott el bennünket, na meg mintegy két-három ezer taposóakna, jó pár kelkáposztának álcázott határőr és néhány vállról indítható rakéta.)

A fennmaradó napokon hajtottuk végre a Zagyva Jásztelek, illetve a Tisza Pusztataskony, Szolnok és Tiszaug térségében előírt vizsgálatait.

... ha kell, derékig járunk a trutyiban

Április 2-án Mezőtúron tartottunk előadásokat a TIKEVIR-ben érintett társigazgatóságok képviselőinek. Itt sem kellett szégyenkezniük, mind a kémiai, mind a biológiai vizsgálatokról szóló előadásaink páratlan élménnyel szolgáltak a résztvevőknek. (Idézet Tőlük!)

Az olimpiára való felkészülés jegyében egy kínai üzemeltetésű konyha ivóvizének vizsgálatát végeztük el többször is, sajnos nem Pekingben, hanem csak Jászberényben.

Jelenleg pakolunk össze az év első teljes öntöző-halastó vizsgálatára. Ennek egy részébe bevonjuk a központi osztályok néhány háváriaesetben illetékes munkatársát, hogy szükség esetén a több helyről egyszerre történő mintavételezésben kellő tapasztalatra tegyenek szert (Katona Gábor, Bodzsár Józsi).

Kovács Pál

Ha kell, szintezünk...

LABORHÍREK

(SZÍNESEN)

Komoly lélektani válságot okoz bennem, amikor a közölni való hírek mennyisége jóval meghaladja a Közép-Tisza sajtóorgánium lehetőségeit. Az elmúlt időszakban ugyanis minden szinten, szinte minden lehetséges esemény előfordult velünk:

Komenista szombat-nap... Az úgy volt, hogy a Labor éjszakai jelzőfényét, valamint a riasztórendszerét egy meggondolatlanul kiköpött szilvamagból felnövő deli hajtás semmibe sem vette, majd évig érvé nőve rendszeresen kiégette (a szél által bekövetkező igen sűrű bók-lásása következtében), az amúgy igen borsos összeget taksáló izzóinkat. Ehhez hozzájárultak a szolnoki kosárlabda egyesület intelligens szurkolói, akik a mérkőzések szünetében, valamint a végeredménytől függetlenül, ugyancsak a meggondolatlan telepítésből származó juhar, szilva és eperfánk töveit, valamint a 2 méter magasán elhelyezett irányfényt-mindaddig megmagyarázhatatlan okokból, intenzív, humán eredetű, ammóniával terhelt locsolásnak vetették alá. Ilyen előzmények után érthető, hogy megpróbáltuk a problémákat szó szerint a gyökerüknél orvosolni. A normál ügyvitel alapján egy vállalkozó majd százezer forintért hajlandóan mutatkozott a zavaró fák kivágására. A kormányzati takarékoság elvéből kiindulva megspóroltuk ezt az összeget és magunk láttunk a dologhoz. Ficzer Bandi erd-

Amikor az erdész fészket rak...

szünk hozta az észet, meg a szerszámokat, Magyar Csabi, Barát Laci, Edu meg én a kenyeret, a kolbászt, a sört, meg a pálinkát. A munkakedv valahol félúton elveszett, mert csak az előbb említett pozitív doppingszerek módszeres elfogyasztása után ért utol bennünket. Ekkor azonban elementáris erővel! Amíg Mi a haditervet egyeztetettük, addig Bandi darabokra metélte az összes fát, fajta, hosszúság, vastagság szerint halomba hordta. Nekünk csupán a tuskók eltávolítása maradt... Mondhatom a tuskók eltávolítása igen nehéz feladat! (Pedig sok volt, van?) Ütöttük őket fejszével, csá-

kánnal, de nem engedtek, sőt a szép szóra sem hallgattak! Így végül erőszakhoz folyamodtunk: kihasználva a vadonatúj laborkocsi másfélszáz lóerejét. A féltve őrzött kecehéalom vontatókötelét feláldozva többszöri nekifutás után győzött az akarat, a tudás, a tehetség és a kitarítás a bunkók (bocsánat: a tuskók) fölött!

Nő-nap... Amikor a naptárban a március elejét mutató oldalak kerülnek sorra, évről-évre állandó kérdésként merül fel bennünk, hogy mivel lehetne meglepni szeretett nőnemű munkatársainkat? Az Igazgatóság többi egységéhez viszonyítva Nálunk ez azért jelent kardinális problémát, mert a nemek aránya a Laborban jócskán erősebb a „gyengébbik” javára. Évek óta próbálunk egy Chip & Dale társulatot felvonultatni a nevezetes 8-i napon. Sajnos ezek a fiúk, amikor megtudják, hogy egy ilyen veszélyes munkahelyen csak a kötelezően előírt orvosi vizsgálatok, védőoltások, balesetvédelmi, tűzvédelmi oktatás megtartása után, gumírozott védőruhában, gázálcában, könyékig érő védőkesztyűben adhatják elő produkciójukat, kivétel nélkül bojkottálják meghívásunkat. Felmerült már annak a le-

hetősége is, hogy a három laboros fiú, tarthatna egy szösszenetnyi bemutatót a „művészek” inspirációja alapján. Ennek lehetőségétől viszont a lányainknak kellett nagy mennyiségű Dedalont, ill. hasonló gyomornyugtató győgyszert biztosítanunk.

Ezen előzmények miatt, az idén is csupán a hagyományos megoldást választottuk: egy-egy csupor (virágnak látszó képlettel megfellejt) kellően trágyás, fekete virágföld átadása után, egy közösen elfogyasztott estebédre invitáltuk drága munkatársnőinket. A helyszín idén a Róza vendéglő volt és utólag bátran állíthatom, hogy a választás sikeres, a kaja, a hangulat úgyszintén kifogástalan volt.

Nyúl-tojás (másképpen Húsvét) nap... Ez az alkalom, amikor a hagyományoknak megfelelően, a sonkakóstolásba, tojászabálásba, torna, sör-bor-pálinka két-három napos folyamatos fogyasztásában kimerült férfiember a maradék golyóálló „Krasznaja plósadij” (fiatal versenyzők kedvéért: eredeti „Vörös tér”) kölnijét kíméletlenül – a tiltakozást figyelmen kívül hagyva –, az ártatlan és védtelen kolléganőire öntözgeti. Ez a tevékenység mindkét

Egy laza bokamozdulat, és dől-borul a tuskó...

Le a kalappal az előtt, akinek a szerszáma egy rántásra beindul...

érintett fél számára totális fizikai kimerülést, heves és lassan múló fejfájást okoz, de a húsvét, az húsvét! Esetenként elhangzik eközben valamiféle locsolóversnek kinevezett liturgikus kántálás, de ezt kezdetben mindkét fél tagadja, majd csupán ideiglenes menedéknek tekinti. (Volt vers – lehet locsolni. Nem volt vers – nem lehet locsolni.) Az általában vett végszó szerint, vagyis, hogy – „szabad-e locsolni”?, megindul a bűzbomba elhelyezése: igény szerint a laborköpeny hajtókáján, hajmosás néhány napos ravasz eltolása esetén, a hajkoronán. (Az évek során akadt olyan némbel, aki a farzsebből elővarázsolt zsebkendőt kívánta beáztatni!) Ezenközben nagyszámú valódi, ill. mesterséges (csoki-)tojás, nyúlformájú bevonómassza terheli az ártatlan öntözőt, ami viszont hosszútávon kiváló Gundel-palacsintává konvertálható.

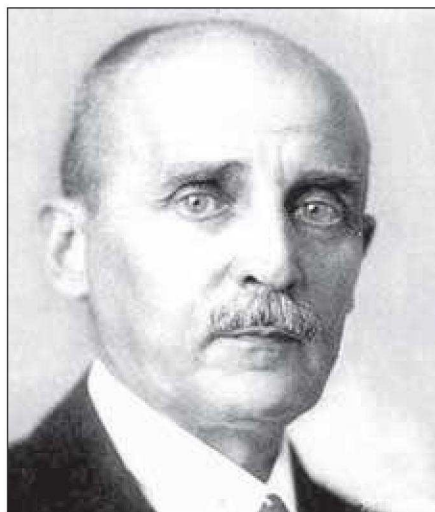
A húsvéti locsolónapból egyértelműen az a legjobb, hogy cserébe a Lányaink valamikor – konkrétan nem meghatározott időpontban – Fiúnapot tartanak. Ennek időpontja jelenleg még csak határozatlanul a jövő zenéje. (Lévéen ma este április 9-e elmondható, hogy megtartásra került az ominózus fiú-nap. Sajnos jelenleg írásképtelen állapotban vagyok ennek következtében... **Kovács Pál**

Lampl Hugó és a róla elnevezett díj

(Folytatás a 3. oldalról.)

Nyugdíjasként, mint szakértő és tanácsadó segítette a vízügyi szolgálatot. A buzgárok kialakulásának, a talajtörés hidraulikai és talajmechanikai jelenségeinek elméleti és gyakorlati vizsgálatainak hazai elindítója volt. Tudományos munkája elismeréseképpen a Magyar Hidrológiai Társaság t. tagjává választotta, 1954-től az MTA Hidrológiai Főbiz. tagja. 1973-ban Vásárhelyi Pál-díjjal tüntették ki. 1976. júniusában hunyt el Budapesten.

A Lampl Hugó-díj átadására hagyományosan a Víz Világnapján kerül sor. A múlt évtől az elismerés elnevezése „Lampl Hugó-emlékplakett”-re változott, alapítója a környe-

Lampl Hugó

zetvédelmi és vízügyi miniszter. A díjazottak emléklakettet és az adományozást igazoló oklevelet kapnak, a létesítményre emléktáblát helyeznek el. Az eddig díjazott építményeket csak vázlatosan ismertetem: ezek víz-tisztítóművek (Szeghalom, Csepel), szennyvízkezelő telepek (Hódmezővásárhely, Miskolc, Várpalota és térsége, Nyíregyháza I., Makói kistérség), a Mekszikó-pusztai zsilip, Mohács árvízvédelmi partfala, a Gyulai tömlősgát és az Élővíz-csatorna tápszilip, a Foktői szivattyútelep, a Kurca-toroki zsilip, a Szigetközi vízpótlórendszer, és a Hosszúfok II. szivattyútelep. Az alkotók nagy száma és a rendelkezésre álló hely mérete miatt a részletes felsorolástól eltekintek, a kitüntetettek névsora az interneten megtekinthető. A 2007. évi díjazott vízgazdálkodási létesítmény Szolnokon a Gutenberg téri támfal. **Boda László**

Víz Világnapi gyermek programok Szolnokon

A korábbi évek haladó hagyományainak megfelelően, a Víz Világnapi programoknak idén is fontos részét képezte az általános iskolák közötti vetélkedő, valamint a rajzpályázat. A szervezők (MHT Jász-Nagykun-Szolnok megyei Területi Szervezete, KÖTI-KÖVIZIG, Napsugár Gyermekeház) célja ezúttal is az volt, hogy a gyerekekkel minél szélesebb körben megismerjék a felszíni és felszín alatti vizek állapotát, fontosságukat, hasznosíthatóságukat, és felhívja figyelmüket az ezzel kapcsolatos fontosabb kérdésekre, valamint problémákra, védelmük szükségességére. A Víz Világnapi rendezvények jelmondata idén a „VÍZ, EGÉSZSÉG, ÉLET” mottó volt.

Az általános iskolák 7-8. osztályos tanulói részére március 12-én rendezett vetélkedőn öt iskola csapata vett részt. A kissé hűvös, de verőfényes Tisza parti sétányon a gyerekek először rövid előadásokat hallgattak meg. Háfra Mátyástól (KÖTI-KÖVIZIG) Szolnok vízgazdálkodásáról kaptak általános képet, Nagy Gyula (Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt.) az öntözés és a halászat, valamint a horgászat témakörében bővítette a gyerekek ismereteit, Dr. Nagy Sándor (Vízvonal Kft.) a hajózásról és a vízi turizmusról tartott előadást. Tóth Tamás (KÖTI-KÖVIZIG) tolmácsolásában a felszín alatti vizekről, Donkó Erika (KÖTI-KÖVIZIG) előadásában a hulladékgazdálkodásról és a környezetvédelemről, Lendvai Jánostól (Víz és Csatornamű Koncessziós Zrt.) pedig Szolnok ivóvízellátásáról

Előadás a Tisza-parti sétányon

Vetélkedő közben

és „Képzőművészeti, fotó és plakát” kategóriákban lehetett. Előbbire családok és óvodai csoportok, utóbbira iskoláskorú egyéni alkotók és alkotó párosok munkáját várták a szervezők. A beérkező értékes pályaművek készí-

A vetélkedő fődíja

kola és a II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola előtt, de a Fiumei úti és Kőrösi úti Általános Iskolák csapatai is kitétek magukért. A vídám, mégis komoly verseny végén a résztvevők értékes és érdekes könyvjutalomban részesültek, a szervezők pedig idén is megállapíthatták, hogy a rendezvény sikeres volt, jövőre is érdemes lesz megszervezni.

A rajzpályázatnak szokás szerint a Napsugár Gyermekeház adott otthont. Pályázni a „VÍZ, EGÉSZSÉG, ÉLET” témában „Egészség-füzet”

Előadás a környezetvédelemről és a hulladékgazdálkodásról

kaptak ismereteket a gyerekek. A lelkes, de átfázott társaság a Szolnoki Szakaszmérnökség előadótermében engedett fel, ahol a melegen tea elfogyasztását követően megkezdődött a vetélkedő. A délelőtt során hallott ismeretekről a gyerekek egy jó hangulatú vetélkedő keretén belül adtak számot. Volt ott kitöltendő teszt, puzzle, rabolható villámkérdés, meg minden, ami ilyenkor kell... Az első három hely sorsa szoros versenyben dőlt el. A győzelmet végül a Tószegi Általános Iskola szerezte meg a Széchenyi-körúti Általános Is-

A rajzpályázatra érkezett alkotások

tői közül a március 13-i eredmény-hirdetésen az alábbiakat díjazta a zsűri: Békési Levente, Faragó Attila, Sléder Balázs, Groholy Alex, Erdős Kata, Deák Annaliza és Pettendi Gréta (valamennyien a Kassai Úti Általános Iskola tanulói), Sánta Ágnes, Retkes Péter, Kiss József Richárd, Geröcs Csaba, Bíró Attila, Héri Bettina, Pápai Erika és az 1/b osztály (Szandaszőlősi Általános Iskola), továbbá Somodi Szandra (Városi Kollégium 2. sz. tagintézmény) és Bors Tamás (Vizuális Alapiskola).

Meg kell említeni e helyen Orosz Luca 6/b osztályos jászkiséri tanuló nevét is, aki a Duna Múzeum által meghirdetett Víz Világnapi országos pályázatra küldött nyertes pályázatot.

Tóth Tamás

T KÖZÉP-
Tisza

A Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság dolgozóinak lapja.

Felelős szerkesztő: Virágné Kőházi-Kiss Edit. Szerkesztő: Hetényi Mária.

Sajtóreferens: Vona Titusz. Tervezőszerkesztő: Pozsa József.

A szerkesztőség címe: 5000 Szolnok, III. számú Irodaház, Ságvári körút 4. Telefon: 423-422/20271.

Kiadja: az AS-M Kft. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodája 5001 Szolnok, Pf.: 105. Telefon: 516-700.

A lap megtekinthető: www.kotikovizig.hu/informaciok

Terjesztő szerv: Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, 5001 Szolnok, Ságvári körút. 4.

Megjelenik kéthavonta. Készült: CIFI Nyomda Kft. Szolnok, Szondi út 7. Telefon: 56/429-748